

© Këshilli i Evropës, 2021. Përkthimi jozyrtar i bërë nën Projektin "Forcimi i institucioneve të Kosovës* në luftën kundër torturës, keqtrajtimit dhe trajtimit degradues". Projekti bashkëfinancohet nga ana e qeverisë Norvegjeze dhe Këshillit të Evropës. Ky përkthim nuk e obligon Gjykatën.

© Council of Europe, 2021. Unofficial translation made under the Project on "Strengthening Kosovo* Institutions in Fight against Torture, Ill-treatment and Degrading Treatment". The project is funded by Norwegian government and the Council of Europe. This translation does not bind the Court.

© Conseil de l'Europe, 2021. Cette traduction non officielle a été faite dans le cadre de Project "Renforcer les institutions du Kosovo* dans la lutte contre la torture, les mauvais traitements et les autres traitements dégradants". Le projet est financé par le gouvernement norvégien et le Conseil de l'Europe. Cette traduction ne lie pas la Cour.

* Të gjitha referencat për Kosovën, si për territorin, institucionet apo popullsinë, në këtë tekst duhet të kuptohen në përputhje të plotë me Rezolutën 1244 të Kombeve të Bashkuara dhe pa ndonjë paragjykim për statusin e Kosovës

*All references to Kosovo, whether the territory, institutions or population, in this text shall be understood in full compliance with United Nations Security Council Resolution 1244 and without prejudice to the status of Kosovo.

* Toute référence au Kosovo mentionnée dans ce texte, qu'elle concerne le territoire, les institutions ou la population, doit se comprendre en plein conformité avec la Résolution 1244 du Conseil de Sécurité de l'Organisation des Nations Unies et sans préjuger du statut du Kosovo.

Fletë faktesh - Të drejtat e lidhura me shëndetin e të burgosurve

Korrik 2020

Kjo fletë faktesh nuk obligon gjykatën dhe nuk është e plotë

Të drejtat e shëndetit të të burgosurve

Shih edhe fletët e fakteve në "[Kushtet e mbajtjes dhe trajtimi i të burgosurve](#)", "[Paraburgimi dhe shëndeti mendor](#)" dhe "[Greva të urisë në mbajtje](#)".

"... [S]ipas Nenit 3 [të [Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut](#)], shteti duhet të sigurojë që një person të mbahet në kushte që janë në përputhje me respektimin e dinjitetit të tij njerëzor, që mënyra dhe metoda e ekzekutimit të masës mos ta nënshtrorjnë atë në shqetësim ose vështirësi të një intensiteti që tejkalon nivelin e pashmangshëm të vuajtjes së natyrshme në burg dhe se, duke pasur parasysh kërkesat praktike të burgimit, shëndeti dhe mirëqenia e tij janë siguruar në mënyrë adekuate duke ofruar, ndër të tjera, ndihmën e nevojshme mjekësore ..." ([Kudła k. Polonisë](#), aktgjykimi (Dhoma e Madhe) e 26 tetorit 2000, § 94).

Ndihma mjekësore për të burgosurit me sëmundje fizike

[Mouïsel k. Francës](#)

14 nëntor 2002

Duke vuajtur një dënim me burg prej pesëmbëdhjetë vjetësh, aplikanti u diagnostikua me leukemi limfatike në vitin 1999. Kur gjendja e tij u përkeqësua, ai iu nënshtrua seancave të kimioterapisë në një spital gjatë ditës. Atij iu vendosën zinxhirë gjatë transportit në spital dhe pretendoi se gjatë seancave të kimioterapisë këmbët e tij ishin në zinxhirë dhe njëra nga kyçet e tij ishte e lidhur me shtratin. Ai vendosi të ndërpresë trajtimin në vitin 2000, duke u ankuar për këto kushte dhe sjelljen agresive të rojeve ndaj tij. Ai më pas u transferua në një burg tjetër në mënyrë që të ishte më afër spitalit dhe në vitin 2001 u la i lirë me leje që i nënshtronte një detyrimi për të marrë trajtimin mjekësor ose të kujdesit. Duke u mbështetur në Nenin 3 (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, aplikanti u ankuar se ai ishte mbajtur në burg pavarësisht se ishte i sëmurë rëndë dhe nga kushtet e burgut të tij.

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut konstatoi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës Evropiane për të Drejtat e

Njeriut në lidhje me periudhën deri në lirim të aplikantit me leje, duke mbajtur kapelë në veçanti edhe pse gjendja e tij ishte bërë gjithnjë e më e papajtueshme me mbajtjen e tij të vazhdueshme ndërsa sëmundja e tij përparonte, autoritetet e burgut kishin dështuar të merrnin ndonjë masë të veçantë. Sa i përket gjendjes së tij, faktit që ai ishte shtruar në spital, natyrës së trajtimit, Gjykata vlerësoi se prangosja e aplikantit kishte qenë joproporcionale me rrezikun e sigurisë të paraqitur. Ky trajtim më tej dështoi t'i plotësojë rekomandimet e Komitetit Evropian për Parandalimin e Torturës (KPT) në lidhje me kushtet në të cilat transferohen të burgosurit dhe të kontrollohen mjekësisht.

Sakkopoulos k. Greqisë

15 janar 2004

Duke vuajtur nga insuficienca kardiake dhe diabeti, aplikanti pohoi që gjendja e tij shëndetësore ishte e papajtueshme me mbajtjen e tij të vazhdueshëm.

Gjykata vendosi se **nuk** kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo vërejti në veçanti se gjendja mjekësore e aplikantit kishte dhënë në mënyrë të padiskutueshme shkak për shqetësim.

Sidoqoftë, nga provat nuk doli që përkeqësimi i shëndetit të tij gjatë mbajtjes i atribuohet autoriteteve të burgut. Për më tepër, autoritetet greke në përgjithësi kishin respektuar detyrimin e tyre për të mbrojtur integritetin fizik të aplikantit, në veçanti duke siguruar kujdesin e duhur mjekësor. Duke qenë kështu, nuk ishte vërtetuar që kushtet e mbajtjes së aplikantit kishin përbërë trajtim në kundërshtim me Nenin 3 të Konventës.

Tekin Yıldız k. Turqisë

10 nëntor 2005

Aplikanti, i cili ishte dënuar me burg për anëtarësim në një organizatë terroriste, filloi një grevë urie të zgjatur ndërsa ishte në mbajtje e cila kulmoi me zhvillimin e tij të sindromës Wernicke-Korsakoff (encefalopatia që konsiston në humbjen e funksioneve të caktuara cerebrale, që rezultojnë nga një mungesë e vitaminës B1 (tiaminë)). Dënimi i tij u pezullua për gjashtë muaj me arsyetimin se ai ishte i papërshtatshëm nga pikëpamja mjekësore dhe masa u zgjeruar në bazë të një raporti mjekësor i cili zbuloi se simptomat e tij kishin vazhduar. Në dritën e rezultateve të kontroleve të radhës, dënimi i tij u pezullua derisa të shërohej plotësisht. Aplikanti u arrestua nën dyshimin se kishte rifilluar aktivitetet e tij dhe u dërgua përsëri në burg. Përkundër një vendimi të hershëm që ai nuk kishte asnjë rast për t'iu përgjigjur, ai qëndroi në burg për tetë muaj¹.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo vërejti në veçanti se gjendja shëndetësore e aplikantit ishte konstatuar vazhdimisht e papajtueshme me mbajtjen, dhe nuk kishte asnjë element për të hedhur dyshime mbi këto gjetje. Autoritetet vendase që kishin vendosur ta kthenin aplikantin në burg dhe ta mbanin atë për afërsisht tetë muaj, megjithë mungesën e ndryshimit të gjendjes së tij, nuk mund të konsiderohej se kishin vepruar në përputhje me kërkesat e Nenit 3. Vuajtjet e shkaktuara aplikantit, të cilat kishin shkuar përtej asaj që shoqërohej në mënyrë të pashmangshme me mbajtjen dhe trajtimin e një gjendjeje si sindroma Wernicke-Korsakoff, kishin përbërë trajtim çnjerëzor dhe degradues. Gjykata më tej vendosi që do të ndodhte shkelje të Nenit 3 të Konventës nëse aplikanti do të kthehej prapë në burg pa pasur një përmirësim të konsiderueshëm në gjendjen e tij mjekësore për t'i bërë ballë një lëvizje të tillë.

Sipas **Nenit 46** (forca detyruese dhe ekzekutimi i vendimeve) të Konventës, Gjykata më tej gjykoi se ishte e nevojshme, mbi një bazë të jashtëzakonshme, t'i tregonte shtetit përkatës masat që i konsideroi të përshtatshme për të korrigjuar disa probleme që kishin dalë në dritë në lidhje me raportet e sistemit zyrtar të mjekësisë ligjore në veprim në Turqi.

Serifis k. Greqisë

2 nëntor 2006

Aplikanti pretendoi që, duke pasur parasysh gjendjen e tij shëndetësore - dora e tij e majtë ka qenë e paralizuar që nga një aksident në trafikun rrugor dhe, përveç kësaj, ai po vuante nga skleroza e shumëfishtë -, ndalimi i tij i vazhdueshëm përbënte trajtim çnjerëzor.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Duke theksuar në veçanti se ishte e qartë nga shkresat e lëndës se, megjithë seriozitetin e sëmundjes nga e cila vuante aplikanti, autoritetet greke kishin zvarritur t'i siguronin atij një formë të ndihmës mjekësore gjatë mbajtjes së tij që do të korrespondonte me nevojat e tij reale, gjykata konsideroi se mënyra në të cilën ata ishin marrë me shëndetin e aplikantit gjatë dy viteve të para të burgosjes së tij e kishte nënshtruar atë në shqetësim ose vështirësi të një intensiteti që tejkalon nivelin e pashmangshëm të vuajtjeve të natyrshme në burg.

¹. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut zhvilloi një mision fakt-gjetës në Turqi në lidhje me një grup prej 53 rastesh të ngjashme, duke inspektuar burgjet së bashku me një komision ekspertësh me një mandat për të vlerësuar aftësinë mjekësore të aplikantëve për të vuajtur dënimet me burg.

Holomiov k. Republikës së Moldavisë

7 nëntor 2006

Aplikanti pretendoi se ai ishte mbajtur në kushte çnjerëzore dhe degraduese dhe se nuk i ishte siguruar kujdesi i duhur mjekësor. Sipas vërtetimeve mjekësore të paraqitura prej tij ai vuante nga një numër sëmundjesh të rënda përfshirë hepatitin kronik, hidroneprozën e shkallës së dytë, pielonefritin kronik bilateral me dëmtim funksional të veshkës së djathtë, hidroneproza të veshkës së djathtë me dëmtime funksionale dhe dështim kronik renal.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo vuri në dukje veçanërisht se palët nuk ishin dakord në lidhje me disponueshmërinë e kujdesit mjekësor në burg. Sidoqoftë, konsideroi që çështja thelbësore nuk ishte mungesa e kujdesit mjekësor në përgjithësi, por mungesa e kujdesit mjekësor adekuat për kushtet e veçanta të aplikantit. Në rastin në fjalë, Gjykata vërejti në veçanti se, ndërsa vuante nga sëmundje serioze të veshkave që sjellin rreziqe serioze për shëndetin e tij, aplikanti ishte mbajtur për gati katër vjet pa kujdes të duhur mjekësor. Prandaj, ajo konstatoi se vuajtjet e aplikantit kanë përbërë trajtim çnjerëzor dhe degradues.

Shih edhe: **Marian Chirită k. Rumanisë**, aktgjykimi i 21 tetorit 2014.

Tarariyeva k. Rosisë

14 dhjetor 2006

Në këtë rast, aplikantja u ankua në veçanti se djali i saj kishte vdekur në burg si rezultat i ndihmës mjekësore joadekuate dhe me defekt dhe se personat përgjegjës nuk ishin identifikuar dhe ndëshkuar. Ajo gjithashtu u ankua për mungesën e ilaçeve gjatë mbajtjes së djalit të saj në një koloni, prangosjen e tij në një spital publik dhe kushtet e transportit të tij nga spitali publik në spitalin e burgut.

Gjykata vuri në dukje se ekzistenca e një lidhjeje shkakësore midis ndihmës mjekësore me defekt të administruar djalit të aplikantes dhe vdekjes së tij u konfirmua nga ekspertët e brendshëm mjekësorë dhe nuk u kundërshtua nga qeveria ruse. Ajo prandaj konstatoi që kishte **shkelje të Nenit 2** (e drejta për jetë) të Konventës për shkak të dështimit të autoriteteve për të mbrojtur të drejtat për jetë të djalit të aplikantes. Më tej ajo konstatoi se kishte **shkelje të Nenit 2** për shkak të dështimit të autoriteteve për të përbushur detyrimin e tyre pozitiv për të përcaktuar, në një mënyrë adekuate dhe gjithëpërfshirëse, shkakun e vdekjes së djalit të aplikantes dhe për të sjellë para përgjegjësisë ata.

Për sa i përket prangosjes në spitalin civil, duke pasur parasysh gjendjen shëndetësore të djalit të aplikantes, për mungesën e ndonjë shkakut për të pasur frikë se ai përbente rrezik sigurie dhe për mbikëqyrjen e vazhdueshme nga zyrtarët e armatosur të policisë, Gjykata konstatoi se zbatimi i kufizimeve në ato kushte kishin përbërë trajtim çnjerëzor, në **shkelje të Nenit 3** të Konventës.

Në fund, në lidhje me kushtet e transportit të djalit të aplikantes në spitalin e burgut, duke pasur parasysh gjendjen e tij të rëndë, kohëzgjatjen e udhëtimit dhe ndikimin e dëmshëm në gjendjen e tij shëndetësore, Gjykata konstatoi se transporti i tij me në një burg me një furgon për çështje standarde duhet të ketë kontribuar në mënyrë të konsiderueshme në vuajtjet e tij dhe prandaj kishte përbërë trajtim çnjerëzor, në **shkelje të Nenit 3** të Konventës.

Testa k. Kroacisë

12 korrik 2007

Duke vuajtur një dënim me burg për akuzat e mashtrimit, aplikantja, e cila ka hepatit kronik (Hepatiti C) me një nivel shumë të lartë të viremisë (prania e viruseve në gjak), u ankua në veçanti për mungesën e trajtimit adekuat mjekësor dhe kontrolleve, dieta joadekuate dhe mungesa e mundësisë për të pushuar mjaftueshëm.

Duke marrë parasysh që natyra, kohëzgjatja dhe ashpërsia e keqtrajtimit të cilit i ishte nënshtruar aplikantja dhe efektet kumulative negative në shëndetin e saj mund të cilësoheshin si trajtim çnjerëzor dhe degradues, Gjykata vendosi që kishte pasur **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës.

Ajo konstatoi në veçanti se mungesa e kujdesit të duhur mjekësor dhe ndihmës për hepatitin kronik të aplikantes së bashku me kushtet e burgut të cilat ajo duhej të duronte për më shumë se dy vjet kishte zvogëluar dinjitetin njerëzor të aplikantes dhe kishte ngjallur ndjenjat e saj të ankthit dhe inferioritetit të afta për poshtërim dhe nënçmim të saj dhe mundësisht thyerje të rezistencës së saj fizike ose morale.

Shih edhe: [Swed-Wójtowicz k. Polonisë](#), vendimi (i papranueshëm) i datës 21 prill 2015.

Hummatov k. Azerbajxhanit

29 nëntor 2007

Aplikanti, i cili kishte një numër sëmundjesh të rënda, përfshirë tuberkulozin, pretendoi në veçanti se autoritetet azerbajxhanase kishin kontribuar me vetëdije dhe dëshirë në një përkeqësim serioz të shëndetit të tij duke i mohuar atij trajtimin e duhur mjekësor në burg. Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke konstatuar se kujdesi mjekësor i ofruar aplikantit në burg në periudhën pas 15 prillit 2002 kishte qenë i papërshtatshëm² dhe duhet t'i ketë shkaktuar atij vuajtje të konsiderueshme mendore, të cilat ia kishin zvogëluar dinjitetin njerëzor dhe përbën trajtim poshtëruar.

Shih edhe: [Vasyukov k. Rosisë](#), aktgjykim i 5 prillit 2011.

Kotsaftis k. Greqisë

12 qershor 2008

Aplikanti, i cili vuante nga cirroza e mëlçisë e shkaktuar nga hepatiti kronik B, u ankua për kushtet e mbajtjes së tij, në veçanti, për shkak të mungesës së trajtimit të përshtatshëm për gjendjen e tij shëndetësore. Në mars 2007, sipas Rregullës 39 (masat e përkohshme) të Rregullave të Gjykatës, Gjykata i kërkoi Greqisë të urdhërojë transferimin e aplikantit në një qendër të specializuar mjekësore në mënyrë që ai të kalonte të gjitha testet e nevojshme dhe të qëndronte në spital derisa mjekët e tij të konsideronin që ai mund të kthehej në burg pa iu rrezikuar jeta.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke konstatuar se, gjatë periudhës midis 9 qershorit 2006 dhe 15 marsit 2007, autoritetet greke nuk kishin përmbushur detyrimin e tyre për të mbrojtur integritetin fizik të aplikantit, në veçanti duke i siguruar atij kujdesin e duhur mjekësor. Gjykata vuri në dukje veçanërisht se, gjatë asaj periudhe, në kundërshtim me gjetjet e raporteve të hartuara të ekspertëve, aplikanti ishte mbajtur në paraburgim pa iu dhënë një dietë e veçantë ose trajtim me ilaçet e duhura, dhe nuk i ishte nënshtruar testeve në një qendër mjekësore specialistike. Për më tepër, një operacion i planifikuar për një datë të caktuar nuk ishte kryer vetëm deri në një vit më vonë. Gjykata gjithashtu shprehu keqardhje për faktin se aplikanti, i cili vuante nga një sëmundje e rëndë dhe shumë infektive, ishte mbajtur së bashku me dhjetë të burgosur të tjerë në një qeli me madhësi 24 metra katrorë. Në fund të fundit, përkundër faktit që autoritetet kompetente ishin informuar se ai vuante nga cirroza dhe se gjendja e tij kërkonte trajtimin e duhur, kjo nuk ndodhi derisa u treguan masat nga Gjykata që aplikanti filloi të merrte kontrolle të rregullta.

Poghosvan k. Gjeorgjisë

24 shkurt 2009

Ky rast kishte të bënte me papërshtatshmërinë strukturore të kujdesit mjekësor në burgje, veçanërisht në lidhje me trajtimin e Hepatitit C. Aplikanti u ankua në veçanti se lirimi i tij nga spitali i burgut ishte i parakohshëm dhe se ai nuk kishte marrë kujdesin e duhur mjekësor ndërsa ishte në burg.

². Në kohën e hyrjes në fuqi të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut në Azerbajxhan, më 15 prill 2002, aplikanti kishte vuajtur tashmë për disa vjet nga një numër sëmundjesh të rënda, përfshirë tuberkulozin. Fakti që ai kishte vazhduar të ankohej për ato sëmundje deri në lirin e tij në shtator 2004 tregoi se ai kishte ende nevojë për kujdes të rregullt mjekësor pas 15 prillit 2002, e cila ishte periudha brenda kompetencës së Gjykatës.

Gjykata, duke konstatuar se aplikanti nuk kishte marrë trajtim për hepatitin viral C të tij ndërsa ishte në paraburgim, vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Në veçanti konsiderohej se nuk mjaftonte që pacienti të ekzaminohet dhe të bëhet një diagnozë. Për të mbrojtur shëndetin e të burgosurit ishte thelbësore të sigurohet trajtim që korrespondon me diagnozën, si dhe mbikëqyrje e duhur mjekësore.

Për më tepër, duke vërejtur se pothuajse dyzet kërkesa në lidhje me mungesën e kujdesit mjekësor në burgjet gjeorgjiane ishin në atë kohë në pritje përpara Gjykatës, Gjykata konstatoi se ekzistonte një problem sistemik në lidhje me administrimin e kujdesit adekuat mjekësor për të burgosurit e infektuar, ndër të tjera, me hepatit viral C. Ajo, si pasojë, e ftoi Gjeorgjinë, sipas **Nenit 46** (forca detyruese dhe ekzekutimi i aktgjytimeve) të Konventës, për të ndërmarrë hapa legjislativë dhe administrativë, pa vonesë, për të parandaluar transmetimin e hepatitit viral C në burgje, për të kryer kontrolle për këtë sëmundje dhe për të siguruar trajtimin e saj në kohë dhe efektiv.

Shih edhe: [Ghaytadze k. Gjeorgjisë](#), aktgjykim i 3 marsit 2009.

V.D. k. Rumanisë (nr. 7078/02)

16 shkurt 2010

Duke pasur probleme serioze dentare (ai praktikisht nuk ka asnjë dhëmbë), aplikanti kërkoi një protezë dentare, një fakt i regjistruar nga mjekët në disa raste, ndërsa ai ishte në burg. Por ai nuk ishte në gjendje t'i siguronte ato pasi nuk kishte mundësi të paguante.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo vuri re në veçanti se, që nga viti 2002, diagnozat mjekësore kishin qenë në dispozicion të autoriteteve duke deklaruar nevojën që aplikanti të ishte i pajisur me proteza, por asnjë nuk ishte siguruar. Si i burgosur, aplikanti mund t'i siguronte ato vetëm duke paguar vetë koston e plotë. Meqenëse skema e tij e sigurimeve nuk mbulonte koston dhe ai nuk kishte burimet e nevojshme financiare - një fakt i njohur dhe i pranuar nga autoritetet - ai nuk kishte qenë në gjendje të merrte protezat. Këto fakte ishin të mjaftueshme që Gjykata të konkludonte se rregullat për mbulimin shoqëror për të burgosurit, të cilat përcaktonin proporcionin e koston së protezave që u kërkohet të paguanin, ishin bërë joefektive nga pengesat administrative. Qeveria rumune gjithashtu kishte dështuar të siguronte një shpjegim të kënaqshëm se pse aplikanti nuk ishte pajisur me proteza në vitin 2004, kur rregullat në fuqi kishin parashikuar që kostoja e plotë të përmbushej nga shteti. Prandaj, përkundër shqetësimeve në lidhje me shëndetin e tij, aplikanti ende nuk ishte pajisur me proteza, pavarësisht nga legjislacioni i ri i miratuar në janar 2007 duke i bërë ato të disponueshme falas.

Slyusarev k. Rosisë

20 prill 2010

Aplikanti u arrestua në korrik 1998 nën dyshimin e grabitjes së armatosur. Në një moment gjatë arrestimit të tij, syzet e tij ishin dëmtuar. Më pas ato u konfiskuan nga policia. Sipas aplikantit, edhe pse ai dhe gruaja e tij bënë disa kërkesa për kthimin e tyre, ai nuk rimori syzet deri në dhjetor 1998. Në ndërkohë, pas një urdhri nga prokurori kompetent, ai ishte ekzaminuar nga një oftamolog në shtator 1998, i cili kishte arritur në përfundimin se shikimi i tij ishte përkeqësuar dhe kishte përshkruar syze të reja, të cilat aplikanti i mori në janar 1999. Aplikanti pretendoi se konfiskimi i syzeve të tij për pesë muaj kishin përbërë trajtim në kundërshtim me Nenin 3 (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës.

Në rrethanat e rastit, Gjykata konstatoi se trajtimi për të cilin është ankuar aplikanti në masë të madhe u atribuohet autoriteteve dhe, duke pasur parasysh shkallën e vuajtjes që kishte shkaktuar dhe kohëzgjatjen e saj, ishte degraduese, në **shkelje të Nenit 3** të Konventës. Gjykata vërejti në veçanti se marrja e syzeve të aplikantit nuk mund të shpjegohej në lidhje me "kërkesat praktike të burgimit" dhe kishte qenë e paligjshme në terma të brendshëm. Qeveria ruse më tej nuk kishte dhënë ndonjë shpjegim për këto mangësi.

As nuk shpjeguan se pse aplikanti ishte ekzaminuar vetëm nga një specialist pas dy muaj e gjysmë mbajtjeje dhe pse u deshën edhe dy muaj e gjysmë për t'i siguruar atij syze të reja.

Ashot Harutyunyan k. Armenisë

15 qershor 2010

Aplikanti vuante nga një numër sëmundjesh para se të mbahej, duke përfshirë një ulcerë akute duodenale me gjakderdhje, diabet dhe një gjendje të zemrës. Ai u ankua në veçanti se nuk kishte marrë kujdes të duhur mjekësor në burg.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo vuri në dukje në veçanti që, duke pasur parasysh numrin e sëmundjeve të rënda nga të cilat vuante aplikanti, ai kishte nevojë për kujdes dhe mbikëqyrje të rregullt. Megjithatë, nuk kishte asnjë regjistër mjekësor për të provuar se operacioni i rekomanduar nga mjekët e tij ishte kryer ndonjëherë. Nuk kishte asnjë shënim në dosjen mjekësore të aplikantit për marrjen e ndonjë kontrolli ose ndihme nga personeli mjekësor i qendrës së burgut. Veçanërisht shqetësuese ishte fakti që sulmi i tij në zemër në korrik 2004 kishte përkuar me disa përpjekje të pasuksesshme nga avokati i tij për të tërhequr vëmendjen e autoriteteve për nevojën e aplikantit për kujdes mjekësor. Në çdo rast, Gjykata theksoi, mosdhënia e ndihmës së duhur mjekësore në burg mund të ishte e papajtueshme me Nenin 3 të Konventës edhe nëse nuk çonte në një urgjencë mjekësore ose për ndryshe shkaktonte dhimbje të forta ose të zgjatur. Aplikanti qartë kishte nevojë për kujdes dhe mbikëqyrje të rregullt mjekësore, e cila iu refuzua për një periudhë të zgjatur. Ankesat e avokatit të tij nuk kishin hasur në asnjë përgjigje materiale dhe kërkesat e tij për ndihmë mjekësore kishin mbetur pa përgjigje. Kjo duhet t'i ketë shkaktuar atij ankth dhe shqetësim të konsiderueshëm, përtej nivelit të pashmangshëm të vuajtjeve të natyrshme në burg.

Shih edhe: **Davtyan k. Armenisë**, aktgjykimi i 31 marsit 2015.

Xiros k. Greqisë

9 shtator 2010

Duke vuajtur një dënim me burg për pjesëmarrje në aktivitetet e një organizate terroriste, aplikanti vuajti nga pasojat e një dëmtimi të rëndë, të shkaktuar nga shpërthimi i një bombe në duart e tij ndërsa ishte duke përgatitur një sulm në vitin 2002. Në veçanti, ai kishte probleme serioze shëndetësore që ndikonin në shikimin, dëgjimin dhe lëvizjet e tij. Ndërsa të pamurit e tij ishte përkeqësuar pavarësisht se kishte kaluar një numër operacionesh në sy, ai bëri kërkesë për një pezullim të ekzekutimit të dënimit të tij në vitin 2006 në mënyrë që të mund të kalonte trajtimin spitalor në një klinikë të specializuar për sy, në përputhje me rekomandimet e tre nga katër specialistët të cilët e kishin ekzaminuar. Kjo kërkesë u refuzua nga gjykata vendore.

Gjykata konstatoi **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit degradues) të Konventës, për shkak të mangësive në trajtimin e ofruar për problemet e shikimit të aplikantit. Përderisa nuk ishte detyra e Gjykatës të vendoste në mënyrë abstrakte se si gjykata vendase duhet të ishte marrë me kërkesën për trajtim të jashtëm spitalor, do të ishte e preferueshme që ajo gjykatë të kërkonte një raport shtesë ekspertësh mbi pyetjen e diskutueshme nëse ky trajtim ishte i nevojshëm në vend se vetë të merrte vendim mbi një çështje thelbësisht mjekësore. Këtyre konsideratave u dha peshë e mëtejshme nga fakti se kujdesi mjekësor që ka të ngjarë të sigurohej në burg ku aplikanti u mbajt ra në një farë mënyre në atë që do të ishte në dispozicion në një spital, sipas raporteve të ndryshme, përfshirë një nga **Komiteti Evropian për Parandalimin e Torturës (KPT)**.

Vladimir Vasilyev k. Rusisë

10 janar 2012

Ndërsa vuante një dënim të përjetshëm, aplikanti kishte të amputuar një gisht të këmbës së tij të djathtë dhe pjesën e skajshme të këmbës së majtë për shkak të ngrirjes, por nuk ishte në gjendje të siguronte këpucë të përshtatshme ortopedike. Aplikanti pohoi para Gjykatës se mungesa e këpucëve të tilla i shkaktoi dhimbje dhe vështirësi në mbajtjen e ekuilibrit gjatë rreshtave të gjata rutinore ose gjatë pastrimit të qelisë së tij.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo vuri re se të paktën një institucion mjekësor ku aplikanti ishte mbajtur në vitin 1996 konfirmoi se ai kishte nevojë për këpucë të tilla ortopedike, ndërsa një objekt tjetër ku ai kishte qëndruar në vitin 2001 dha një justifikim krejtësisht të ndryshëm për dështimin për t'i siguruar atij atë. Sidoqoftë, në mungesë të ndonjë indikacioni që gjendja e aplikantit ishte përmirësuar pas vitit 2001, ose që ishte rivlerësuar siç duhet, u takonte autoriteteve kombëtare të reagonin ndaj situatës së aplikantit, për të cilën ata kishin qenë mjaft në dijeni. Mungesa e ndonjë zgjidhjeje të përshtatshme për problemin e aplikantit midis viteve 2005 dhe 2011 i kishte shkaktuar atij shqetësim dhe vështirësi që përbën trajtim degradues.

Shih edhe: **Ostrowski k. Polonisë**, vendimi (i papranueshëm) i 1 shtatorit 2015, që ka të bëjë me ankesën e aplikantit se nuk ishin marrë masa adekuate nga autoritetet për të akomoduar dëgjimin e tij të dëmtuar.

Iacov Stanciu k. Rumanisë

24 korrik 2012

I dënuar me 12 vjet e 6 muaj burgim në shtator 2002, aplikanti u mbajt në shtatë ambiente burgu midis arrestimit të tij në janar 2002 dhe lirimit të tij me kusht në maj 2011. Ai pretendoi në veçanti se kishte fituar një numër sëmundjesh kronike dhe serioze gjatë mbajtjes së tij, duke përfshirë probleme të shumta dentare, migrenë kronike dhe nevralgji, dhe u ankua për mungesën e trajtimit dhe monitorimit të duhur në burg.

Gjykata konstatoi se kushtet në burg ndaj të cilave ishte ekspozuar aplikanti kishin përbërë trajtim çnjerëzor dhe degradues në **shkelje të Nenit 3** të Konventës. Në veçanti, ajo nuk ishte e kënaqur që aplikanti kishte marrë kujdes jo të duhur mjekësor gjatë mbajtjes së tij. Asnjë raport gjithëpërfshirës nuk ishte mbajtur për gjendjen e tij shëndetësore ose trajtimin e përshkruar dhe ndjekur. Prandaj, asnjë mbikëqyrje e rregullt dhe sistematike e gjendjes së tij shëndetësore nuk ishte e mundur. Asnjë strategji gjithëpërfshirëse terapeutike nuk ishte vendosur për të kuruar sëmundjet e tij ose për të parandaluar përkeqësimin e tyre. Si rezultat, shëndeti i aplikantit ishte përkeqësuar seriozisht gjatë viteve.

Gülav Cetin k. Turqisë

5 mars 2013

Rasti kishte të bënte me një person i cili u ankua se ajo ishte mbajtur në burg, fillimisht në pritje të gjykimit dhe më vonë pas dënimit të saj për vrasje, pavarësisht se vuante nga kanceri i avancuar. Ajo pretendoi në veçanti se autoritetet kishin refuzuar ta lironin atë në pritje të gjykimit, për të pezulluar mbajtjen e saj ose për të dhënë faljen presidenciale, dhe pretendoi se kjo ia kishte përkeqësuar vuajtjet e saj fizike dhe mendore. Ajo vdiq nga sëmundja e saj në burgun e një spitali dhe babai, nëna, motra dhe vëllai i saj ndoqën procedurat që ajo kishte ngritur para Gjykatës.

Gjykata vuri në dukje se në përputhje me Nenin 3 (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, shëndeti i të burgosurve ndonjëherë kërkonte masa humanitare, veçanërisht kur paraqitej një çështje në lidhje me vazhdimin e mbajtjes së një personi, gjendja e të cilit ishte e papajtueshme në afatgjatë me një mjedis burgu. Në rastin aktual, ajo arriti në përfundimin se kushtet e mbajtjes së aplikantes, si para dhe pas dënimit të saj përfundimtar, kishin përbërë trajtim çnjerëzor dhe degradues, **në kundërshtim me Nenin 3** dhe se ajo ishte diskriminuar në atë që, ndërsa ishte në mbajtje, ajo nuk kishte të drejtë për masat mbrojtëse të zbatueshme për të burgosurit e dënuar që vuanin nga sëmundje të rënda, në **shkelje të Nenit 3 marrë së bashku me Nenin 14** (ndalimi i diskriminimit) i Konventës. Në fund, Gjykata rekomandoi sipas **Nenit 46** (forcë detyruese dhe ekzekutim i aktgjykimeve) që autoritetet turke të marrin masa për të mbrojtur shëndetin e të burgosurve me sëmundje të pashërueshme, pavarësisht nëse ata po mbaheshin në pritje të gjykimit ose pas një dënimi përfundimtar.

Nogin k. Rusicë

15 janar 2015

Duke vuajtur nga një formë e varur nga insulina e diabetit që nga mosha katër vjeç, aplikanti pohoi, *ndër të tjera*, se ai nuk kishte marrë trajtim të duhur mjekësor për gjendjen e tij ndërsa ishte në mbajtjes pas dënimit të tij. Ai pretendoi në veçanti se nuk i ishte siguruar operacioni në sy në kohën e duhur.

Gjykata vendosi që kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës për shkak të dështimit të autoriteteve ruse për t'i ofruar aplikantit kujdes mjekësor me kohë gjatë mbajtjes së tij në burgun në fjalë.

Cătălin Eugen Micu k. Rumanisë

5 janar 2016

Aplikanti pretendoi, ndër të tjera, se ai kishte fituar hepatitin C ndërsa ishte në burg dhe se autoritetet kompetente nuk kishin përmbushur detyrimin e tyre për t'i siguruar atij trajtimin e duhur mjekësor.

Gjykata vendosi se **nuk** kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo vuri në dukje veçanërisht se përhapja e sëmundjeve të transmetueshme duhet të jetë një shqetësim i madh për shëndetin publik, veçanërisht në burgje. Për Gjykatën, do të ishte e dëshirueshme që, me pëlqimin e tyre, të burgosurit të mund të përfitonin ekzaminim gratis për hepatit ose HIV/AIDS brenda një kohe të arsyeshme pasi të jetë burgosur. Ekzistenca e një mundësie të tillë në rastin në fjalë do të lehtësonte shqyrtimin e pretendimeve të aplikantit nëse ai kishte fituar ose jo sëmundjen në burg. Sidoqoftë, në rastin e aplikantit, megjithëse sëmundja në fjalë u diagnostikua kur ai ishte nën përgjegjësinë e autoriteteve të burgut, nuk ishte e mundur që Gjykata, në dritën e provave, të konkludonte se kjo ishte rezultat i një dështimi nga shteti për të përmbushur detyrimet e tij pozitive. Për sa i përket trajtimit mjekësor për hepatitin C në burg, Gjykata konstatoi se autoritetet kishin përmbushur detyrimin e tyre për t'i siguruar aplikantit trajtim adekuat mjekësor për gjendjen e tij.

Mozer k. Republikës së Moldavisë dhe Rusicë

23 shkurt 2016 (Dhoma e Madhe)

Aplikanti, i cili vuan nga astma bronkiale, mungesa e frymëmarrjes dhe kushte të tjera, u ankua në veçanti se ai ishte privuar nga ndihma mjekësore dhe u mbajt në kushte çnjerëzore në burg nga autoritetet e të vetëshpallurit "Republika Moldave e Transdniestrisë" ("MRT"). Ai pohoi se Moldavia dhe Rusia ishin përgjegjëse për këto veprime.

Gjykata arriti në përfundimin se Republika e Moldavisë, duke përmbushur detyrimet e saj në lidhje me aplikantin duke bërë përpjekje të konsiderueshme ligjore dhe diplomatike për ta mbështetur atë, nuk kishte shkelur të drejtat e tij sipas Konventës. Në të njëjtën kohë, duke pasur parasysh konstatimin e saj se Rusia kishte ushtruar kontroll efektiv mbi "MRT" gjatë periudhës në fjalë, ajo arriti në përfundimin se Rusia ishte përgjegjëse për shkeljet e Konventës. Lidhur me pretendimet e aplikantit se atij nuk i ishte dhënë ndihma mjekësore e kërkuar sipas gjendjes së tij gjatë mbajtjes së tij, Gjykata vendosi që kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës nga Rusia. Ajo vuri në dukje në veçanti se megjithëse mjekët kishin konsideruar që gjendja e aplikantit po përkeqësohej dhe specialistët dhe pajisjet e nevojshme për ta trajtuar atë mungonin, autoritetet e "MRT" jo vetëm që nuk kishin refuzuar ta transferonin atë në një spital civil për trajtim por ata edhe e kishin ekspozuar atë ndaj vuajtjeve të mëtejshme dhe një rreziku më serioz për shëndetin e tij duke e transferuar në një burg të zakonshëm. Ishte e padiskutueshme që ai kishte vuajtur shumë nga sulmet e astmës. Gjykata gjithashtu konstatoi nga fakti që sëmundja e tij, megjithëse konsiderohej mjaft e rëndë për të garantuar transferimin në një spital civil të një personi të dënuar, nuk kishte qenë bazë për transferimin e një personi në pritje të gjykimit. Duke pasur parasysh mungesën e ndonjë shpjegimi për refuzimin për t'i ofruar atij trajtim të duhur, Gjykata konstatoi se ndihma mjekësore e aplikantit nuk ishte siguruar në mënyrë adekuate.

Për më tepër, në bazë të të dhënave në dispozicion të Gjykatës, ajo gjithashtu konstatoi të vërtetuar që kushtet në mbajtje ku gjendej aplikanti kishin përbërë trajtim çnjerëzor dhe degradues brenda kuptimit të Nenit 3.

Kolesnikovich k. Ruisë

22 mars 2016

Aplikanti, i cili kishte probleme me ulcere, si dhe dëmtime të trurit dhe shtyllës kurrizore, pretendoi se shëndeti i tij ishte përkeqësuar në mbajtje, veçanërisht për shkak të dështimit për t'i siguruar atij ilaçet që i ishin përshtuar për trajtimin e sëmundjeve të tij. Ai gjithashtu pohoi se mjekët e burgut thjesht i kishin siguruar trajtim simptomatik dhe kishin dështuar të miratonin një strategji terapeutike afatgjatë. Në fund ai konsideronte se nuk kishte rrugë efektive përmes së cilave të ankohej për pamjaftueshmërinë e kujdesit të tij mjekësor në burg.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo vuri në dukje në veçanti se, edhe pse autoritetet ishin njoftuar menjëherë për problemet shëndetësore të aplikantit, ai kishte mbetur pa ndonjë mbikëqyrje mjekësore gjatë dy viteve të para të burgimit, derisa shëndeti i tij ishte përkeqësuar në atë masë që ai nuk mund të merrte pjesë më në seancat gjyqësore. Pranimi i tij i vonuar në spitalin e burgut, i kombinuar me dështimin për t'i siguruar atij disa nga ilaçet e kërkuara në mënyrë që, të paktën, t'i lehtësonte dhimbjet e forta të stomakut, kishin qenë gjithashtu një mangësi serioze. Gjykata më tej nuk ishte e bindur që autoritetet kishin vlerësuar siç duhet komplikimet e gjendjes së aplikantit. Trajtimin e tij i mungonte një strategji që synonte zvogëlimin e shpeshtësisë së përsëritjes së ulcerës dhe për këtë arsye kishte qenë joefektive. Një e metë kryesore në atë drejtim ishte dështimi për të kryer analizën për *Helicobacter pylori*. Për më tepër, autoritetet nuk dukej se kishin vlerësuar pajtueshmërinë e trajtimit të aplikantit me ilaçe anti-inflamatore josteroidike për problemet e tij kurrizore me sëmundjen e tij të ulcerës, edhe pse një ilaç i tillë mund të shkaktonte gjakderdhje gastrointestinale dhe përkeqësim të gjendjes së pacientit. Gjykata konstatoi se të gjitha ato mangësi, të marra së bashku, kishin përbërë trajtim çnjerëzor dhe degradues. Në këtë rast, Gjykata gjithashtu vendosi se kishte **shkelje të Nenit 13** (e drejta për mjete juridike efektive) të Konventës.

Yunusova dhe Yunusov k. Azerbajxhanit

2 qershor 2016

Ky rast kishte të bënte me pretendimet e aplikantëve, burrit dhe gruas dhe mbrojtësve të njohur të të drejtave të njeriut dhe aktivistëve të shoqërisë civile, se kujdesi i tyre mjekësor në burg kishte qenë i papërshtatshëm. Të dy kishin disa probleme serioze mjekësore para arrestimit. Aplikanti i parë vuante nga hepatiti C kronik, diabeti, gurët në tëmth, një cist në veshkën e majtë dhe ishte operuar për katarakt. Aplikanti i dytë vuante nga hipertensioni kronik. Këto diagnoza u konfirmuan menjëherë me pranimin e aplikantëve në burg kur u ekzaminuan nga një mjek dhe iu nënshtruan testeve të ndryshme mjekësore. Gjatë procedurave para Gjykatës Evropiane, çiftit në veçanti i ishte pranuar kërkesa e tyre - sipas Rregullit 39 (masat e përkohshme) të Rregullave të Gjykatës - të sigurohet kujdes i duhur mjekësor në burg.

Në këtë rast Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 34** (e drejta e peticionit individual) dhe **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo konstatoi në veçanti se, pavarësisht raporteve mujore të informacionit që ishin dhënë në lidhje me shëndetin dhe ekzaminimet mjekësore të çiftit pas lëshimit të masës së përkohshme, Qeveria e Azerbajxhanit kishte dështuar të paraqiste prova mjekësore - të tilla si receta mjekësore ose rekomandime të mjekëve - për të mbështetur kërkesën e tyre se shëndeti i çiftit kishte qenë i qëndrueshëm dhe nuk kishte kërkuar transferim në një institucion mjekësor. Vetë qëllimi i masës së përkohshme të dhënë nga Gjykata ishte dëmtuar kështu, kryesisht për të parandaluar ekspozimin e çiftit ndaj vuajtjeve çnjerëzore dhe degraduese për shkak të shëndetit të tyre të dobët dhe për të siguruar që ata të merrnin trajtim adekuat mjekësor në burg. Për më tepër, duke nxjerrë konkluzione nga dështimi i qeverisë për të siguruar informacion të plotë mbi trajtimin mjekësor të ofruar për çiftin, Gjykata arriti në përfundimin se atyre nuk u ishte ofruar trajtim adekuat mjekësor në burg.

Si rezultat i atij trajtimi joadekuat mjekësor, çifti ishte ekspozuar ndaj vuajtjeve të zgjatura mendore dhe fizike, që përbënin trajtim çnjerëzor dhe degradues.

Kondrulin k. Ruisë

20 shtator 2016

Ky rast kishte të bënte me një ankesë të paraqitur nga një i burgosur për kujdesin e tij joadekuat mjekësor në burg; ai pastaj vdiq nga kanceri ndërsa vuante dënimin e tij, duke mos lënë asnjë të afërm të njohur, dhe Gjykata duhej të merrte parasysh çështjen nëse OJQ-ja, avokatët e së cilit e përfaqësonin atë në procedurat e brendshme kishin status ligjor për të vazhduar rastin e tij.

Gjykata konstatoi se, në rrethana të jashtëzakonshme të këtij rasti dhe duke pasur parasysh natyrën serioze të pretendimeve, avokatët e aplikantit, të cilët e kishin përfaqësuar atë në procedurat e tij kundër autoriteteve vendase dhe të cilët kishin vazhduar ta bënin atë edhe pas vdekjes së tij pa autoritetet duke shprehur çdo kundërshtim, kishin qëndrim ligjor për të vazhduar kërkesën. Ajo vuri në dukje veçanërisht se, në raste të tilla si ato të aplikantit, duke mos e lënë të hapur për shoqatat për të përfaqësuar viktimat rrezikonte t'ia mundësonte një shteti të shpëtonte nga përgjegjësia sipas Konventës. Për më tepër, duke nxjerrë konkluzione nga dështimi i qeverisë ruse për të respektuar masën e përkohshme të Gjykatës duke kërkuar një ekzaminim të pavarur mjekësor të aplikantit, Gjykata arriti në përfundimin se autoritetet nuk i kishin siguruar atij kujdesin mjekësor që i duhej, duke e ekspozuar kështu ndaj vuajtjes së zgjatur mendore dhe fizike. Në rastin në fjalë, Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 34** (e drejta për petition individual) të Konventës, për shkak të dështimit të shtetit për të respektuar masën e përkohshme në të cilën ai kishte kërkuar ekzaminim të pavarur mjekësor të aplikantit, dhe **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, për shkak të dështimit të autoriteteve për t'i siguruar aplikantit kujdesin mjekësor që i duhej.

Shih edhe: **Ivko k. Turqisë**, aktgjykimi i 15 dhjetorit 2015.

Dorneanu k. Rumanisë

28 nëntor 2017

Ky rast kishte të bënte me kushtet e jetesës dhe kujdesin e ofruar në burg për aplikantin që vuante nga kanceri metastatik i pashërueshëm i prostatës. Aplikanti u ankua se imobilizimi i tij në shtratin e tij në spital kishte përbërë trajtim çnjerëzor dhe se gjendja e tij shëndetësore ishte e papajtueshme me kushtet e burgut. Ai vdiq pas tetë muajsh në burg.

Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke konstatuar se trajtimi i aplikantit nga autoritetet rumune nuk ishin në përputhje me dispozitat e Nenit 3, dhe se ato e kishin nënshtruar atë ndaj trajtimit çnjerëzor derisa ai ishte i sëmurë për vdekje.

Gjykata vuri në dukje në veçanti se autoritetet nuk kishin marrë parasysh realitetet e gjendjes personale të aplikantit dhe nuk kishin shqyrtuar nëse në praktikë ai ishte i aftë të qëndronte në burg. Në përputhje me rrethanat, vendimet nga autoritetet kombëtare treguan se procedurat e aplikuara kishin përparësi në formalitetet mbi konsideratat humanitare, duke parandaluar kështu që aplikanti që vdiste të kalonte me dinjitet ditët e tij të fundit.

Të burgosurit me HIV pozitiv

Kats dhe të tierët k. Ukrainës

18 dhjetor 2008

Aplikantët pretenduan në veçanti se autoritetet ukrainase ishin përgjegjëse për vdekjen e vajzës dhe nënës së tyre përkatëse, e cila ishte skizofrenike dhe e infektuar me HIV, pasi ata nuk kishin arritur t'i siguronin asaj kujdesin adekuat mjekësor gjatë paraburgimit të saj.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 2** (e drejta për jetë) të Konventës për shkak të dështimit të autoriteteve për të mbrojtur të drejtat për jetë të të afërmit të aplikantëve.

Ajo konstatoi në veçanti se, duke pasur parasysh cenueshmërinë e atyre që ishin HIV pozitivë ndaj sëmundjeve të tjera të rënda, të afërmes së aplikantëve iu refuzua qasja në një spital të specializuar ose në pavijonin mjekësor të burgut, kishte mungesë të jashtëzakonshme të kujdesit mjekësor ndaj problemeve të shëndetit të saj. Në të vërtetë, megjithëse ajo kishte vuajtur nga sëmundje të shumta serioze, trajtimi i saj kishte qenë shumë themelor. Për më tepër, kërkesa e administratës së burgut për lirimin e saj urgjent ishte pranuar vetëm pas shtatë ditësh dhe vendimi për lirimin e saj ishte proceduar me një vonesë prej katër ditësh, gjatë së cilës kohë ajo tashmë kishte vdekur. Në fund, qeveria ukrainase nuk e kishte kontestuar saktësinë e një raporti që kishte konkluduar se ndihma e papërshtatshme mjekësore gjatë mbajtjes së të afërmit të aplikantëve kishte shkaktuar indirekt vdekjen e saj; as qeveria nuk kishte ndonjë provë tjetër mjekësore për të hedhur poshtë atë konkluzion. Gjykata gjithashtu arriti në përfundimin se Ukraina kishte dështuar të kryente hetim efektiv dhe të pavarur për vdekjen, për më tej në **shkelje të Nenit 2** të Konventës.

Aleksanvan k. Ruisë

22 dhjetor 2008

Ky rast kishte të bënte veçanërisht me mungesën e ndihmës mjekësore për një të burgosur me HIV pozitiv dhe dështimin e shtetit rus për të përmbushur masat në lidhje me to të treguara nga Gjykata sipas Rregullës 39 (masa të përkohshme) të Rregullave të Gjykatës. Në nëntor 2007, Gjykata kishte ftuar qeverinë ruse të siguronte menjëherë trajtimin e pacientit në një spital të specializuar në trajtimin e AIDS-it dhe sëmundjeve shoqëruese dhe të paraqiste një kopje të dosjes së tij mjekësore. Në shkurt 2008 gjykimi në rastin e aplikantit u pezullua për shkak të shëndetit të tij të dobët. Ai u vendos në një spital të jashtëm hematologjik, ku ai ishte ruajtur gjatë gjithë ditës nga policët; dritaret e dhomës së tij ishin të mbuluara me një rrjetë hekuri. Ai ishte akoma atje kur Gjykata miratoi aktgjykimin e saj.

Gjykata konstatoi në veçanti se autoritetet kombëtare nuk kishin arritur të kujdeseshin sa duhet për shëndetin e aplikantit të paktën deri në transferimin e tij në një spital të jashtëm. Kjo e kishte minuar dinjitetin e tij dhe kishte sjellë vështirësi veçanërisht të mëdha, duke shkaktuar vuajtje përtej asaj që shoqërohej në mënyrë të pashmangshme me një dënim me burgim dhe sëmundjet nga të cilat vuante, të cilat kishin rezultuar me trajtim çnjerëzor dhe degradues, në **shkelje të Nenit 3** të Konventës. Për më tepër, duke mos respektuar masat e përkohshme të treguara në Rregullin 39 të Rregullave të Gjykatës, qeveria ruse kishte **dështuar të respektonte zotimet e saj sipas Nenit 34** (e drejta për peticion individual) të Konventës. Në fund, duke pasur parasysh konstatimet e saj të shkeljeve të Konventës, dhe veçanërisht sa i përket peshës së sëmundjeve të aplikantit, Gjykata konsideroi se mbajtja e vazhdueshme e aplikantit ishte e papranueshme. Rrjedhimisht, ajo arriti në përfundimin se, në mënyrë që të përmbushë detyrimin e tij ligjor sipas **Nenit 46** (forca e detyrueshme dhe ekzekutimi i aktgjykimëve) të Konventës, Qeveria ruse kishte detyrim për të zëvendësuar paraburgimin me masa të tjera kufizuese, të arsyeshme dhe më pak të rrepta, ose me një kombinim të masave të tilla, të parashikuara nga ligji rus.

Khudobin k. Ruisë

26 tetor 2010

HIV pozitiv dhe që vuante nga disa sëmundje kronike, përfshirë epilepsinë, pankreatitin, hepatitin viral B dhe C, si dhe sëmundje të ndryshme mendore, aplikanti kontrakti disa sëmundje të rënda (përfshirë fruthin, bronkitin dhe pneumoninë akute) gjatë mbajtjes së tij. Për shkak të sëmundjeve të tij, aplikanti shpesh ishte vendosur në një njësi spitali për pacientët me sëmundje ngjitëse që ishte pjesë e qendrës së paraburgimit. Ai pretendoi në veçanti se nuk kishte marrë trajtim adekuat mjekësor në paraburgim.

Gjykata konstatoi se aplikantit nuk i ishte dhënë ndihma mjekësore që i nevojitej, në **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Në veçanti, fakti që ai ishte HIV pozitiv dhe vuante nga një çrregullim serioz mendor rriti rreziqet që lidhen me ndonjë sëmundje që ai vuante gjatë mbajtjes së tij dhe intensifikoi ndjenjën e tij të fortë të pasigurisë në atë aspekt.

Ndërsa Gjykata pranoi që ndihma mjekësore e disponueshme në spitalet e burgjeve mund të mos ishte gjithmonë në të njëjtin nivel si në institucionet më të mira mjekësore për publikun e gjerë, ajo nënvizoi në këtë rast se shteti duhej të siguronte që shëndeti dhe mirëqenia e të burgosurve të sigurohej në mënyrë adekuate duke u ofruar atyre ndihmën e duhur mjekësore.

Shih edhe, ndër të tjera: [A.B. k. Ruisë \(nr. 1439/06\)](#) dhe [Logvinenko k. Ukrainës](#), aktgjykimet e 14 tetorit 2010; [Kozhokar k. Ruisë](#), aktgjykimi i 16 dhjetorit 2010; [Korvak k. Ruisë](#), aktgjykimi i 13 nëntorit 2012; [E.A. k. Ruisë \(nr. 44187/04\)](#), aktgjykimi i 23 majit 2013; [Khayletdinov k. Ruisë](#), aktgjykimi i 12 janarit 2016.

[Shchebetov k. Ruisë](#)

10 prill 2012

Pasi kaloi disa vite në burg për vjedhje dhe grabitje, aplikanti u dënua përsëri në vitin 2005 me nëntë vjet burgim për grabitje të rëndë. Ai u konstatua se kishte tuberkuloz dhe HIV kur u testua në burg përkatësisht në vitin 1998 dhe 2002, ndërsa testet e tij të hershme mjekësore të vitit 1997, kur ai kishte qenë në një burg të përkohshëm, kishin qenë negative. Aplikanti u ankua në veçanti se ai ishte infektuar me HIV dhe tuberkuloz në burg.

Gjykata vendosi se **nuk** kishte **shkelje të Nenit 2** (e drejta për jetë) të Konventës për shkak të kontraktimit të aplikantit me virusin HIV në burg ose për shkak të dështimit të autoriteteve për të kryer një hetim të plotë dhe të shpejtë mbi ankesën e aplikantit në lidhje me infeksionin e tij me HIV, dhe e shpalli **të papranueshme** si qartazi të pabazuar pjesën e kërkesës që ka të bëjë me pretendimin e shkeljes së **Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Gjykata vuri në dukje në veçanti se materialet në dosjen e lëndës nuk ofronin një bazë të mjaftueshme provuese për të konstatuar "përtej dyshimit të arsyeshëm" se autoritetet ruse ishin përgjegjëse për kontraktimin e aplikantit me infeksionin HIV. Për më tepër, materiali në dispozicion të Gjykatës tregoi se autoritetet kishin përdorur të gjitha mjetet në dispozicion në dritën e diagnozës së saktë të gjendjes së aplikantit, duke përhshkruar trajtimin e duhur profilaktik dhe duke e pranuar aplikantin në institucionet mjekësore për ekzaminime të thelluara.

[Salakhov dhe Islyamova k. Ukrainës](#)

14 mars 2013

Ky rast kishte të bënte me mungesën e kujdesit të duhur mjekësor për një të burgosur, i cili vdiq nga AIDS dy javë pasi u lirua nga burgju. Nëna e tij vazhdoi kërkesën para Gjykatës në emër të tij dhe paraqiti ankesat e saj. Aplikantët u ankuan në veçanti për kujdesin joadekuat mjekësor gjatë mbajtjes së aplikantit të parë, vonesat e pajustificuara të hospitalizimit dhe prangat e përhershme pasi ai u hospitalizua në të vërtetë. Ata gjithashtu u ankuan se shteti nuk kishte arritur të mbronte jetën e tij. Aplikantja e dytë më tej pretendoi vuajtje mendore për faktin se asaj iu desh të dëshmonte që djali i saj vdiste pa kujdes të duhur mjekësor ndërsa ishte në burg krejtësisht të pajustificuar, duke iu nënshtuar prangosjes së përhershme dhe duke u përballur me indiferencën dhe mizorinë e autoriteteve. Në fund, aplikantët u ankuan se në qershor 2008 u ishin dashur autoriteteve ukrainase tre ditë për të respektuar treguesit e Gjykatës sipas Rregullit 39 (masa të përkohshme) të Rregullave të Gjykatës për të transferuar menjëherë aplikantin e parë në spital për trajtimin e duhur.

Gjykata konstatoi **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës në lidhje me aplikantin e parë, për shkak të kujdesit joadekuat mjekësor që i është dhënë atij në institucionet e burgut dhe në spital, dhe për shkak të prangosjes së tij në spital. Ajo gjithashtu konstatoi **shkelje të Nenit 2** (e drejta për jetë) të Konventës, për shkak të dështimit të autoriteteve për të mbrojtur jetën e aplikantit të parë dhe për shkak të dështimit të tyre për të kryer një hetim adekuat për rrethanat e vdekjes së tij.

Gjykata më tej vendosi që kishte **shkelje të Nenit 3** (trajtim çnjerëzor) të Konventës në lidhje me aplikantin e dytë, për shkak të vuajtjeve të saj.

Gjykata së fundmi konventën se Ukraina kishte **dështuar të përmbushte detyrimet e saj sipas Nenit 34** (e drejta për peticion individual) të Konventës duke mos respektuar menjëherë indikacionin e Gjykatës sipas Rregullit 39 (masa të përkohshme) të Rregullave të Gjykatës për të transferuar menjëherë aplikantin e parë në spital për trajtimin e duhur.

Fedosejevs k. Letonisë

19 nëntor 2013 (vendim mbi pranueshmërinë)

Në këtë rast, aplikanti, i cili vuante nga infeksionet e HIV dhe HCV, u ankua sipas Nenit 3 (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës për papërshtatshmërinë e trajtimit mjekësor që ai kishte marrë në burg.

Gjykata e shpalli kërkesën **të papranueshme** si qartazi të pabazuar. Në lidhje me infeksionin HIV të aplikantit, ajo vuri në dukje se një analizë specifike e gjakut - numërimi i qelizave CD4 - ishte kryer çdo dy deri në gjashtë muaj. Sipas rekomandimeve përkatëse të Organizatës Botërore të Shëndetësisë (OBSH), kjo analizë ishte e nevojshme për të identifikuar nëse një pacient me HIV pozitiv kishte nevojë për trajtim antiretroviral. Gjykata vuri në dukje se gjatë gjithë periudhës së ankuar për numrin e qelizave të aplikantit nuk kishte rënë kurrë nën pragun përkatës, të cilin OBSH e konsideroi si vendimtar për fillimin e trajtimit në fjalë. Gjykata më tej vuri në dukje se, në lidhje me infeksionin e tij me Hepatit C, aplikanti mori terapi simptomatike, duke përfshirë hepatoprotektivë dhe vitamina, dhe problemet e tjera mjekësore të tij u ndoqën gjithashtu në mënyrë të përshtatshme.

Shih edhe: **Kushnir k. Ukrainës**, aktgjykimi i 11 dhjetorit 2014.

Martzaklis dhe të tjerët k. Greqisë

9 korrik 2015

Ky rast kishte të bënte me kushtet e mbajtjes së personave me HIV pozitiv në pavijonin psikiatrik të Spitalit të Burgut Korydallos. Aplikantët u ankuan në veçanti për "getoizimin" e tyre në një pavijon të veçantë të spitalit dhe dështimin e autoriteteve për të marrë parasysh nëse ato kushte ishin në përputhje me gjendjen e tyre shëndetësore. Ata gjithashtu pohuan se nuk kishin pasur qasje në një mjet juridik efektiv të brendshëm me të cilin të ankoheshin për kushtet e tyre të burgut dhe trajtimin e tyre mjekësor në spitalin e burgut.

Gjykata vendosi që kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor dhe degradues) **marrë vetëm dhe bashkë me Nenin 14** (ndalimi i diskriminimit) të Konventës. Ajo konstatoi të vërtetuara kushtet e papërshtatshme fizike dhe tualetet për personat e mbajtur në spitalin e burgut, dhe gjithashtu parregullsitë në administrimin e trajtimit të duhur mjekësor. Ajo gjithashtu konsideroi që aplikantët ishin nënshtruar vuajtjeve fizike dhe mendore duke tejkalluar vuajtjet e qenësishme në burg dhe se ndarja e tyre nuk ishte arsyetuar në mënyrë objektive dhe të arsyeshme. Në lidhje me këtë, Gjykata nuk mund të kritikojë qëllimin fillestar të autoriteteve për të zhvendosur të burgosurit me HIV pozitiv në spitalin e burgut në mënyrë që t'u siguronte atyre një shkallë më të lartë komoditeti dhe mbikëqyrje të rregullt të trajtimit të tyre mjekësor. Sidoqoftë, pasi këto nuk ishin materializuar, lëvizja në spitalin e burgut nuk kishte pasur efektin e synuar. Duke theksuar më tej se aplikantët nuk kishin pasur në dispozicion të tyre një mjet juridik që u mundësonte atyre të paraqisnin ankesë efektive në lidhje me kushtet e tyre të burgut në spitalin e burgut ose të aplikonin për lirim me kusht, Gjykata vendosi që mjetet juridike të brendshme nuk plotësonin kërkesat e **Nenit 13** (e drejta për mjet juridik efektiv) të Konventës, në kundërshtim me atë nen.

Shih edhe: **Zabelos dhe të tjerët k. Greqisë**, aktgjykimi i 17 majit 2018.

Dikaiou dhe të tjerët k. Greqisë

16 korrik 2020³

Ky rast kishte të bënte me kushtet e burgut të gjashtë grave, vuajtëse të HIV/AIDS, të cilat ishin mbajtur në burgun e Tebës para ose pas dënimit përfundimtar. Aplikantët u ankuan në veçanti për mungesën e kujdesit të përshtatur për gjendjen e tyre shëndetësore. Ato gjithashtu argumentuan se ishin diskriminuar shkak i HIV/AIDS, për shkak të vendosjes së bashku në të njëjtën qeli kolektive, duke sjellë "getoizimin" dhe "stigmatizimin" e tyre.

3. Ky aktgjykim do të marrë formë të prerë në rrethanat e përcaktuara me Nenin 44 § 2 (aktgjykimet e formës së prerë) të [Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut](#).

Në fund, ata u ankuan për mungesën e një mjeti efektiv juridik me të cilin të ankoheshin për kushtet e tyre të burgut.

Gjykata vendosi që **nuk** kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor dhe degradues) të Konventës **marrë veçmas ose bashkë me Nenin 14** (ndalimi i diskriminimit). Ajo konstatoi, në veçanti, se kushtet e përgjithshme të burgut të aplikanteve ishin të kënaqshme. Ajo gjithashtu ishte e mendimit se vendosja e tyre së bashku në të njëjtën qeli kolektive kishte ndjekur një qëllim legjitim (konsiderata të efikasitetit në trajtimin e grupit dhe në menaxhimin e burgut) dhe nuk zbuloi ndonjë qëllim nga ana e autoriteteve për t'i ndarë ato. Gjykata më tej vuri re se autoritetet nuk kishin dështuar në detyrën e tyre për t'u siguruar aplikanteve ndihmë mjekësore në përputhje me nevojat e tyre lidhur me shëndetin. Sidoqoftë, Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 13** (e drejta për mjet juridik efektiv) të Konventës **marrë së bashku me Nenin 3**, duke konstatuar se as mjeti juridik parandalues dhe as mjeti juridik kompensues sipas ligjit grek nuk kishin qenë efektivë në mundësimin e aplikanteve për kushtet në të cilat mbaheshin. Në fund, Gjykata shpalli ankesën e aplikanteve se të burgosurat e mbajtura para dënimit të formës së prerë trajtoheshin ndryshe nga ato që vuanin një dënim **të papranueshme**, si qartazi të pabazuar, duke mos konstatuar asnjë ndryshim në trajtimin midis të burgosurave të mbajtura para dhe pas një dënimi përfundimtar në lidhje me legjislacionin grek që rregullon lirin për arsye shëndetësore.

Trajtimi i të burgosurve me aftësi të kufizuara

Price k. Mbretërisë së Bashkuar

10 korrik 2001

Një viktimë me thalidomid me katër gjymtyrë, e cila gjithashtu vuan nga probleme me veshkat, aplikantja u burgos për shpërfillje të gjykatës gjatë procedurave civile. Ajo u mbajt një natë në një qeli policie, ku duhej të flinte në karrigen e saj, pasi shtrati nuk ishte përshtatur posaçërisht për një person me aftësi të kufizuara dhe ku ajo u ankua për të ftohtin. Më pas, ajo kaloi dy ditë në një burg normal, ku varej nga ndihma e rojeve meshkuj të burgut për të përdorur tualetin.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo konstatoi në veçanti se për të mbajtur një person me aftësi shumë të kufizuara në kushte ku ajo ishte në rrezik nga të ftohtit, rrezikonte të shfaqte plagë sepse shtrati i saj ishte shumë i fortë ose i paarritshëm dhe nuk ishte në gjendje të shkonte në tualet ose të mbante të pastër pa vështirësinë më të madhe, përbënte trajtim degradues në kundërshtim me Nenin 3 të Konventës.

Vincent k. Francës

24 tetor 2006

Aplikanti po vuante një dënim me dhjetë vjet burg të shqiptuar në vitin 2005. Paraplegjik që nga një aksident në viti 1989, ai është autonom, por nuk mund të lëvizë pa ndihmën e një karrigeje me rrota. Ai u ankua në veçanti se kushtet në të cilat ai u mbajt në burgje të ndryshme nuk ishin përshtatur me aftësinë e tij të kufizuar.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit degradues) të Konventës për shkak të faktit se ishte e pamundur që aplikanti, i cili është një paraplegjik, të lëvizte në mënyrë autonome rreth Burgut të Fresnesit, i cili ishte veçanërisht i papërshtatshëm për burgosjen e personave me të meta fizike të cilët mund të lëviz vetëm në një karrocë. Gjykata më tej shpalli **pjesën e mbetur të kërkesës të papranueshme** (qartazi të pabazë).

Hüsevin Yıldırım k. Turqisë

3 maj 2007

Aplikanti, i cili është me aftësi shumë të kufizuara, pretendoi se rrethanat në të cilat ai ishte mbajtur dhe kushtet në të cilat ai ishte transferuar në raste të ndryshme gjatë gjykimit të tij kishin përbërë trajtim çnjerëzor dhe degradues.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimeve degraduese) të Konventës, duke konstatuar se koha që aplikanti kishte kaluar në burg kishte cenuar dinjitetin e tij dhe sigurisht që i kishte shkaktuar vështirësi fizike dhe mendore përtej asaj që shoqërohej në mënyrë të pashmangshme me burgim dhe trajtim mjekësor. Ajo vërejtë në veçanti se, gjatë transferimeve, kur kishin ndodhur ngjarje që përbënin trajtim degradues, përgjegjësia për aplikantin ishte vendosur në duart e policëve të cilët sigurisht nuk ishin të kualifikuar për të parashikuar rreziqet mjekësore të përfshira në lëvizjen e një personi me aftësi të kufizuara. Për më tepër, megjithëse autoritetet më të larta mjekësore, përfshirë ekspertët e forenzikës, kishin rekomanduar fuqimisht lirin e parakohshëm të aplikantit, duke theksuar natyrën e përhershme të sëmundjes së tij dhe papërshtatshmërinë e kushteve të burgut për një person në gjendjen e tij mjekësore, burgosja e tij kishte vazhduar.

Z.H. k. Hungarisë (nr. 28973/11)

8 nëntor 2011

Aplikanti, që ishte i shurdhër dhe memec, i paaftë për të përdorur gjuhën e shenjave ose për të lexuar ose shkruar, dhe duke pasur një aftësi të kufizuar në të mësuar, ankohej në veçanti se ndalimi i tij në burg për gati tre muaj kishte kulmuar me trajtim çnjerëzor dhe degradues.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Me gjithë përpjekjet e lavdërueshme, por të vonuara, të autoriteteve për të adresuar gjendjen e aplikantit, gjykata zbuloi se burgosja e tij pa u marrë masat e nevojshme brenda një kohe të arsyeshme kishte rezultuar në një situatë që kulmonte me trajtim çnjerëzor dhe degradues.

Në këtë rast, Gjykata gjithashtu konstatoi se kishte **shkelje të Nenit 5 § 2** (e drejta për liri dhe siguri) të Konventës. Duke pasur parasysh aftësitë e kufizuara të shumëfishta të aplikantit, në veçanti ajo nuk u bind se ai mund të konsiderohej se kishte marrë informacionin e kërkuar për t'i mundësuar atij të sfidojë mbajtjen e tij në burg. Më tej, ajo konstatoi për keqardhje që autoritetet nuk kishin ndërmarrë vërtetë ndonjë "hap të arsyeshëm" - një nocion krejt i ngjashëm me atë të "akomodimit të arsyeshëm" në nenet 2, 13 dhe 14 të [Konventës së Organizatës së Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara](#) - të adresojnë gjendjen e tij, në veçanti duke i ofruar ndihmë përmes një avokati ose personi tjetër të përshtatshëm.

Arutvunyan k. Ruisë

10 janar 2012

Aplikanti ishte i varur nga karriget me rrota dhe kishte probleme të shumta shëndetësore, duke përfshirë një dështim të transplantit të veshkave, shikim shumë të dobët, diabet dhe obezitet serioz. Qelia e tij ishte në katin e katërt të një objekti pa ashensor; njësitë mjekësore dhe administrative ishin të vendosura në katin përdhësë. Për shkak të mungesës së një ashensori, aplikantit iu kërkua të ecte lart e poshtë nëpër shkallë rregullisht për të marrë hemodializën dhe trajtim tjetër të nevojshëm mjekësor.

Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke konstatuar se autoritetet vendase nuk kishin arritur ta trajtonin aplikantin në një mënyrë të sigurt dhe të përshtatshme në përputhje me paaftësinë e tij dhe ia kishin mohuar atij qasjen efektive në mjediset mjekësore, ushtrimet në natyrë dhe ajrin e pastër. Ajo vërejtë në veçanti se, për një periudhë prej gati pesëmbëdhjetë muajsh, aplikanti, i cili ishte me aftësi të kufizuara dhe varej nga një karrocë me rrota për lëvizje, u detyrua të paktën katër herë në javë të ngjitej dhe të zbriste katër palë shkallësh gjatë rrugës për në dhe nga procedurat e gjata, të komplikuar dhe të lodhshme mjekësore që ishin jetike për shëndetin e tij. Përpjekja i kishte shkaktuar padyshim dhimbje të panevojshme dhe e ekspozoi atë ndaj një rreziku të paarsyeshëm të dëmtimit serioz të shëndetit të tij. Prandaj nuk ishte për t'u habitur që ai kishte refuzuar të zbriste shkallëve për të ushtruar në oborrin e rekreacionit dhe kështu kishte mbetur i mbyllur brenda mureve të institucionit të paraburgimit njëzet e katër orë në ditë. Në fakt, për shkak të zhgënjimit dhe stresit të tij, aplikanti në disa raste refuzoi madje të dilte nga qelia e tij për të marrë hemodializën që e ndihmon jetën.

D.G. k. Polonisë (nr. 45705/07)

12 shkurt 2013

Një paraplegjik i mbyllur në një karrocë dhe vuante nga një numër problemesh shëndetësore, aplikanti u ankua se kujdesi që iu dha gjatë mbajtjes së tij dhe kushtet e burgut ku mbahej ai ishin të papërshtatshme me nevojat e tij mjekësore. Në veçanti, ai pretendoi se ambientet e burgut nuk ishin përshtatur me përdorimin e një karriere me rrota, e cila kishte rezultuar në probleme të qasjes në pajisjet e tualetit dhe se ai nuk kishte marrë një furnizim të mjaftueshëm të pecetave higjienike.

Gjykata vendosi që kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës për shkak të kushteve materiale të mbajtjes së aplikantit në lidhje me nevojat e tij të veçanta.

Shih edhe: **Grimailvos k. Letonisë**, aktgjykimi i 25 qershorit 2013.

Zarzycki k. Polonisë

6 mars 2013

Aplikanti është me aftësi të kufizuara; të dy parakrahët e tij janë amputuar. Ai u ankua se mbajtja e tij prej tre vjetësh e katër muaj pa ndihmë adekuate mjekësore për nevojat e tij të veçanta dhe pa ia rimbursuar atij koston për protezat më të avancuara bio-mekanike për krahët e tij kishte qenë degraduese. Ai pretendoi se, si rezultat, ai ishte detyruar të mbështetej tek të burgosurit e tjerë për ta ndihmuar atë në disa detyra higjienike dhe veshjesh të përditshme.

Gjykata vendosi se **nuk kishte shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo vuri në dukje në veçanti qëndrimin pro-aktiv të administratës së burgut karshi aplikantit (protezat mekanike të tipit bazë kishin qenë në dispozicion të tij falas dhe një rimbursim i një pjese të vogël të koston për protezave bio-mekanike kishte qenë gjithashtu në dispozicion). Kështu, autoritetet i kishin siguruar aplikantit ndihmën e rregullt dhe adekuate, për nevojat e veçanta të të cilit ishte dhënë urdhër. Gjithashtu, nuk kishte prova të ndonjë incidenti ose qëllimi pozitiv për ta poshtëruar ose përluruar aplikantin. Prandaj, edhe pse një i burgosur me parakrahët e amputuar ishte më i cenueshëm nga vështirësitë në burg, trajtimi i aplikantit në rastin në fjalë nuk kishte arritur pragun e ashpërsisë së kërkuar për të përbërë trajtim degradues në kundërshtim me Nenin 3 të Konventës.

Helhal k. Francës

19 shkurt 2015

Duke vuajtur nga paraplegjia e gjymtyrëve të poshtme dhe inkontinenca urinare dhe fekale, aplikanti u ankua se, për shkak të paaftësisë së tij të rëndë, mbajtja e tij e vazhdueshme përbënte trajtim çnjerëzor dhe degradues.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo konstatoi në veçanti se, megjithëse mbajtja e vazhdueshme e aplikantit nuk përbënte në vetvete trajtim çnjerëzor ose degradues në dritën e paaftësisë së tij, papërshtatshmëria e trajtimit të rehabilitimit fizik të ofruar atij dhe fakti që mjediset e burgut nuk ishin përshtatur me aftësinë e tij të kufizuar përbënte shkelje të Nenit 3 të Konventës. Gjykata gjithashtu vuri në dukje në këtë rast se ndihma për pastrimin e tij të ofruar aplikantit nga një i burgosur tjetër në mungesë të dusheve të përshtatshme për persona me lëvizshmëri të reduktuar nuk mjaftonte për të përmbushur detyrimet e shtetit në lidhje me shëndetin dhe sigurinë.

Topekhin k. Rusisë

10 maj 2016

Aplikanti, një i paraburgosur që vuan nga dëmtime serioze të shpinës, paraplegji dhe mosfunksionim të fshikëzës dhe zorrëve, u ankua, *ndër të tjera*, të kushteve të mbajtjes dhe transferimit të tij në një koloni korrektuese.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** të Konventës, duke konstatuar se kushtet e mbajtjes së aplikantit në paraburgim kishin përbërë trajtim çnjerëzor dhe degradues. Ai vuri në dukje veçanërisht se varësia e pashmangshme e aplikantit nga të burgosurit në dhomën e tij dhe nevoja për të kërkuar ndihmën e tyre me procedurat e higjienës intime e kishin vendosur atë në një pozitë shumë të pakëndshme dhe ndikoi negativisht në mirëqenien e tij emocionale, duke penguar komunikimin e tij me shokët e qelisë që kishin për të kryer këtë punë të rëndë në mënyrë jo vullnetare. Kushtet ishin përkeqësuar më tej nga dështimi për t'i siguruar atij një shtrat spitali ose pajisje të tjera,

të tilla si një dyshek të veçantë për lehtësimin e presionit, duke i dhënë një minimum komoditeti. Gjykata gjithashtu vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** për shkak të kushteve të transferimit të aplikantit, duke konstatuar se efekti kumulativ i kushteve materiale të transferimit dhe kohëzgjatja e udhëtimit, kishte qenë mjaft serioz për t'u kualifikuar si trajtim çnjerëzor dhe degradues. Gjykata vendosi, megjithatë, se **nuk** kishte **shkelje të Nenit 3** të Konventës për shkak të cilësisë së trajtimit mjekësor që i ofrohet aplikantit në burg.

Trajtimi i të burgosurve të moshuar dhe të sëmurë

Papon k. Francës

7 qershor 2001 (vendim mbi pranueshmërinë)

Aplikanti, i cili po vuante një dënim me burg për ndihmë dhe nxitje të krimeve kundër njerëzimit, ishte 90 vjeç kur paraqiti ankesën e tij. Ai pohoi që mbajtja e një burri të moshës së tij në burg ishte në kundërshtim me Nenin 3 (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose poshtërues ose ndëshkimit) të Konventës, dhe se kushtet e mbajtjes në burgun ku ai mbahej nuk ishin në përputhje me pleqërinë ekstreme dhe me gjendjen e tij shëndetësore.

Gjykata e shpalli kërkesën si **të papranueshme** (qartazi të pabazuar). Nuk përjashtoi mundësinë që në kushte të caktuara mbajtja e një personi të moshuar për një periudhë të gjatë mund të ngrejë një çështje sipas Nenit 3 (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues ose ndëshkimit) të Konventës, por theksoi që duhej pasur parasysh për rrethanat e veçanta të secilit rast specifik. Ajo gjithashtu vuri në dukje se asnjë prej shteteve palë në Konventë nuk kishte një kufizim të lartë moshe për burgim. Në rastin në fjalë, Gjykata vendosi që sa i përket gjendjes së përgjithshme shëndetësore të aplikantit dhe kushteve të tij të mbajtjes, trajtimi i tij nuk kishte arritur nivelin e ashpërsisë që kërkohej për ta futur atë brenda fushëveprimit të Nenit 3 të Konventës. Ndërsa ai kishte probleme me zemrën, gjendja e tij e përgjithshme ishte përshkruar si "e mirë" nga një raport i ekspertëve.

Shih edhe: **Priebke k. Italisë**, vendimi mbi pranueshmërinë i 5 prillit 2001; **Sawoniuk k. Mbretërisë së Bashkuar**, vendimi mbi pranueshmërinë i 29 majit 2001.

Farbtuhs k. Letonisë

2 dhjetor 2004

Aplikanti, i cili në shtator 2009 u shpall fajtor për krime kundër njerëzimit dhe gjenocid për rolin e tij në dëbimin dhe vdekjen e dhjetëra qytetarëve letonezë gjatë periudhës së shtypjes staliniste në vitin 1940 dhe 1941, u ankua se, për shkak të moshës dhe sëmundjes së tij, dhe paaftësia e burgjeve letoneze për të përmbushur nevojat e tij specifike, burgimi i tij i zgjatur kishte përbërë trajtim në kundërshtim me Nenin 3 (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Në vitin 2002, gjykatat vendase më në fund e shfajësuan aplikantin nga vuajtja e pjesës së mbetur të dënimit pasi konstatuan *ndër të tjera* se ai kishte kontraktuar dy sëmundje të tjera ndërsa ishte në burg dhe se gjendja e tij përgjithësisht ishte përkeqësuar. Aplikanti u lirua të nesërmen.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Aplikanti ishte 84 vjeç kur u dërgua në burg, paraplegjik dhe me aftësi të kufizuara deri në atë pikë sa të mos ishte në gjendje të merrte pjesë në shumicën e detyrave të përditshme pa ndihmë. Për më tepër, kur u mor në paraburgim ai tashmë vuante nga një numër sëmundjesh të rënda, shumica e të cilave ishin kronike dhe të pashërueshme. Gjykata konsideroi se kur autoritetet kombëtare vendosën të burgosnin një person të tillë, ata duhej të ishin veçanërisht të kujdesshëm për të siguruar që kushtet e burgut ishin në përputhje me nevojat specifike që dilnin nga sëmundja e të burgosurit. Duke marrë parasysh rrethanat e rastit, Gjykata konstatoi se, për shkak të moshës, sëmundjes dhe gjendjes së tij, mbajtja e vazhdueshme e aplikantit nuk ishte e duhur. Gjendja në të cilën ai ishte vendosur i shkaktonte atij ankth të përhershëm dhe një ndjenjë inferioriteti dhe poshtërimi aq të mprehtë sa të përbëjë trajtim degradues brenda kuptimit të Nenit 3 të Konventës. Duke vonuar lirimin e tij nga burgu për më shumë se një vit, pavarësisht nga fakti se drejtori i burgut kishte bërë një kërkesë zyrtare për lirimin e tij të mbështetur me prova mjekësore, autoritetet letoneze nuk kishin arritur ta trajtonin aplikantin në një mënyrë që ishte në përputhje me

Fletë faktesh - Të drejtat e lidhura me shëndetin e të burgosurve

dispozitat e Nenit 3 të Konventës.

Contrada (nr. 2) k. Italisë

11 shkurt 2014

Pothuajse 83 vjeç, aplikanti pretendoi në veçanti se, duke pasur parasysh moshën dhe gjendjen e tij shëndetësore, refuzimi i përsëritur i autoriteteve të kërkesave të tij për ndalimin e ekzekutimit të dënimit të tij ose që dënimi të shndërrohej në arrest shtëpiak kishte përbërë trajtim çnjerëzor dhe degradues.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo vërejti në veçanti se pa dyshim që aplikanti kishte vuajtur nga një numër i çrregullimeve serioze dhe komplekse mjekësore, dhe se të gjitha raportet dhe vërtetimet mjekësore që ishin dorëzuar tek autoritetet kompetente gjatë procedurave kishin konstatuar në mënyrë të vazhdueshme dhe pa dyshim se gjendja shëndetësore e tij ishte e papajtueshme me regjimin e burgut të cilit ai iu nënshtrua. Gjykata më tej vuri në dukje se kërkesa e aplikantit për t'u vendosur në arrest shtëpiak nuk ishte pranuar deri në vitin 2008, domethënë deri në nëntë muaj pas kërkesës së tij të parë. Sa i përket vërtetimeve mjekësore që kishin qenë në dispozicion të autoriteteve, kohës që kishte kaluar para se ai të vihej në arrest shtëpiak dhe arsyet e dhëna për vendimet që refuzonin kërkesat e tij, Gjykata konstatoi se mbajtja e vazhdueshme e aplikantit ishte e papajtueshme me ndalimin e trajtimit çnjerëzor ose degradues sipas Nenit 3 të Konventës.

Trajtimi i të burgosurve me sëmundje mendore

Kudla k. Polonisë

26 tetor 2000 (Dhoma e Madhe)

Parashtruesi cili vuante nga depresioni kronik dhe kishte tentuar dy herë të bënte vetëvrasje, ankohej në veçanti se sa ishte në paraburgim nuk iu dha trajtimi adekuat psikiatrik.

Gjykata gjeti se përpjekjet për vetëvrasje nuk mund të lidheshin me ndonjë mangësi të dukshme nga ana e autoriteteve dhe vuri në dukje se aplikanti ishte ekzaminuar nga mjekë specialistë dhe shpesh merrte ndihmë psikiatrike. Ndonëse Gjykata **nuk** gjeti **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, ajo nënvizoi se sipas kësaj dispozite Shteti duhej të siguronte që mënyra e paraburgimit të mos e nënshtronte një të burgosur ndaj vështirësive me një intensitet që tejkalon nivelin e pashmangshëm të vuajtjeve të natyrshme në paraburgim dhe që shëndeti dhe mirëqenia e tij të sigurohet në mënyrë adekuate duke i ofruar atij ndihmën e nevojshme mjekësore.

Gennadiy Naumenko k. Ukrainës

10 shkurt 2004

Parashtruesi u dënua me vdekje në vitin 1996. Në qershor 2000, dënimi u shndërrua në burgim të përjetshëm, të cilin ai po e vuan aktualisht. Ai pretendonte në veçanti se gjatë kohës së tij në burg nga 1996 në 2001 ai i ishte nënshtruar një trajtimi çnjerëzor dhe poshtërues, sidomos që ishte detyruar gabimisht të merrte ilaçe.

Gjykata vendosi se **nuk** kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Sado i papranueshëm të jetë, trajtimi terapeutik në parim nuk mund të konsiderohet të jetë në kundërshtim me nenin 3 të Konventës nëse tregohet bindshëm se është i nevojshëm. Nga dëshmitë e dëshmitarëve, dosja mjekësore dhe deklaratat e vetë parashtruesit ishte e qartë se parashtruesi vuante nga çrregullime të rënda mendore dhe kishte bërë dy herë përpjekje për vetëvrasje. Atij i ishin caktuar barna për t'ia zbutur simptomat. Në lidhje me këtë, Gjykata e konsideroi shumë për keqardhje që dosja mjekësore e aplikantit përmbante vetëm deklarata të përgjithshme që e bënin të pamundur të përcaktohej nëse ai kishte dhënë pëlqimin për trajtimin. Megjithatë, ajo gjeti që parashtruesi nuk kishte siguruar prova të mjaftueshme, të hollësishme dhe të besueshme për të treguar se, edhe pa pëlqimin e tij, autoritetet kishin vepruar padrejtësisht duke e detyruar atë të merrte ilaçet. Në këtë rast, Gjykata nuk kishte prova të mjaftueshme para saj për të vërtetuar përtej dyshimit të arsyeshëm se aplikanti ishte detyruar të merrte ilaçe në një mënyrë që binte ndesh me nenin 3 të Konventës.

Rivière k. Francës

11 korrik 2006

Aplikanti ankohej për burgimin e tij të vazhdueshëm, pavarësisht nga problemet e tij psikiatrike - ai ishte diagnostikuar me çrregullim psikiatrik që përfshinte prirje vetëvrasjeje dhe ekspertët ishin të shqetësuar nga aspekte të caktuara të sjelljes së tij, në veçanti nga shtytja drejt vetë-mbytjes - që kërkonte trajtim jashtë burgut.

Gjykata vendosi që mbajtja e vazhdueshme e aplikantit pa mbikëqyrjen e duhur mjekësore kishte përbërë trajtim çnjerëzor dhe degradues në **shkelje të Nenit 3** të Konventës. Ajo vërejti në veçanti që të burgosurit me çrregullime të rënda mendore dhe prirje vetëvrasjeje kërkonin masa të veçanta lidhur me gjendjen e tyre, pavarësisht nga serioziteti i veprës për të cilën ishin dënuar.

Novak k. Kroacisë

14 qershor 2007

Parashtruesi u ankua në veçanti se sa ishte në paraburgim, kishte pasur mungesë të trajtimit adekuat mjekësor për gjendjen e tij psikiatrike, çrregullime nga stresi post-traumatik.

Gjykata vendosi se **nuk** kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke pasur parasysh veçanërisht që aplikanti nuk kishte ofruar ndonjë dokument për të dëshmuar se kushtet e paraburgimit kishin çuar në përkeqësimin e shëndetit të tij mendor.

Dybeku k. Shqipërisë

18 dhjetor 2007

Parashtruesi kishte vuajtur nga skizofrenia kronike paranoike, për të cilën ai u trajtua me vite nëpër spitale të ndryshme psikiatrike, kur u dënua me burgim të përjetshëm për vrasje dhe posedim të paligjshëm të eksplozivëve në 2003. Ai ishte vendosur në një burg normal, ku ndante qelitë me të burgosurit që ishin me shëndet të mirë dhe ku ai trajtohej si një i burgosur i zakonshëm. Babai dhe avokati i tij u ankuan tek autoritetet se administrata e spitalit të burgut nuk kishte arritur të përshkruante trajtim adekuat mjekësor dhe se si pasojë e kësaj shëndeti i tij ishte përkeqësuar. Ankesat e tyre u hodhën poshtë.

Gjykata vendosi se kishte pasur shkelje të nenit 3 (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke gjetur në veçanti se natyra e gjendjes psikologjike të parashtruesit e kishte bërë atë më të ndjeshëm se të ndaluarit e rëndomtë dhe se ndalimi i tij mund t'i ketë acaruar ndjenjat e tij të shqetësimit, ankthit dhe frikës. Fakti që qeveria shqiptare pranoi që aplikanti ishte trajtuar si të burgosurit e tjerë, pavarësisht gjendjes së tij të veçantë të shëndetit, po ashtu tregoi dështimin në përmbushjen e rekomandimeve të Këshillit të Evropës për trajtimin e të burgosurve me sëmundje mendore.

Për më tepër, sipas **Nenit 46** (forca e detyrueshme dhe ekzekutimi i aktgjykimeve) të Konventës, Gjykata e ftoi Shqipërinë që urgjentisht të ndërmerre masat e nevojshme për të siguruar kushte të përshtatshme të paraburgimit, dhe në veçanti trajtim të mjaftueshëm mjekësor, për të burgosurit që kërkonin kujdes të veçantë për shkak të gjendjes shëndetësore.

Renolde k. Francës

16 tetor 2008

Ky rast kishte të bënte me vendosjen për dyzet e pesë ditë dhe vetëvrasjen në një qeli disiplinore të vëllait të parashtrueses, i cili vuante nga çrregullime akute psikotike që mund ta shtynin ta lëndonte veten.

Me gjithë përpjekjet e mëhershme për vetëvrasje dhe diagnostikimit të gjendjes mendore të vëllait të parashtrueses, nuk ishte diskutuar nëse ai duhej të pranohej në një institucion psikiatrik. Veç kësaj, mungesa e mbikëqyrjes së marrjes së përditshme të ilaçeve kishte luajtur rol në vdekjen e tij. Në rrethanat e rastit, Gjykata gjeti se autoritetet kishin dështuar të respektonin detyrimet e tyre pozitive për të mbrojtur të drejtën e jetës së vëllait të parashtrueses, në **shkelje të Nenit 2** (e drejta për jetë) të Konventës. Gjykata më tej vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i ndëshkimit ose trajtimit çnjerëzor ose poshtëruar) të Konventës, për shkak të ashpërsisë së dënimit disiplinor të shqiptuar ndaj vëllait të parashtrueses, i cili rrezikonte t'ia thyente rezistencën fizike dhe morale. Ai vuante nga ankthi dhe shqetësimet në atë kohë. Në të vërtetë, tetë ditë para vdekjes gjendja e tij e kishte shqetësuar aq shumë avokaten e tij, sa që ajo menjëherë i kishte kërkuar gjykatësit hetues të urdhëronte një vlerësim psikiatrik të gjendjes së tij për paraburgim në një qeli ndëshkimi. Kështu që dënimi i shqiptuar ndaj vëllait të parashtrueses nuk ishte i pajtueshëm me standardin e trajtimit të kërkuar për një person të sëmurë mendor dhe përbënte trajtim dhe ndëshkim çnjerëzor dhe degradues.

Slawomir Musiał k. Polonisë

20 janar 2009

Parashtruesi, i cili kishte vuajtur nga epilepsia që nga fëmijëria e tij e hershme dhe së fundmi ishte diagnostikuar me skizofreni dhe çrregullime të tjera të rënda mendore, u ankua në veçanti se kujdesi mjekësor dhe trajtimi që i ishte ofruar gjatë ndalimit të tij ishin joadekuat.

Gjykata gjeti se kushtet në të cilat u mbajt parashtruesi nuk ishin të përshtatshme për të burgosurit e zakonshëm, e lëre më për një person me histori të çrregullimit mendor dhe që kishte nevojë për trajtim të specializuar. Në veçanti, dështimi i autoriteteve gjatë shumicës së kohës së parashtruesit në paraburgim për ta mbajtur atë në një spital të përshtatshëm psikiatrik ose ndonjë qendër paraburgimi me pavijon të specializuar psikiatrik e kishte ekspozuar atë pa nevojë ndaj një rreziku për shëndetin e tij dhe duhet të ketë rezultuar në stres dhe ankth. Për më tepër, ato kishin injoruar rekomandimet e Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës⁴ në lidhje me të burgosurit që vuajnë nga probleme serioze të shëndetit mendor. Si përmbledhje, kujdesi mjekësor joadekuat dhe kushtet e papërshtatshme në të cilat u mbajt parashtruesi qartazi kishin efekt të dëmshëm për shëndetin dhe mirëqenien e tij. Për shkak të natyrës, kohëzgjatjes dhe ashpërsisë, trajtimi i tij duhej të cilësohej si çnjerëzor dhe degradues. Si përmbledhje, kujdesi mjekësor joadekuat dhe kushtet e papërshtatshme në të cilat u mbajt parashtruesi qartazi kishin efekt të dëmshëm për shëndetin dhe mirëqenien e tij. Për shkak të natyrës, kohëzgjatjes dhe ashpërsisë, trajtimi i tij duhej të cilësohej si çnjerëzor dhe degradues, në kundërshtim **me Nenin 3** të Konventës.

Për më tepër, sipas **Nenit 46** (forca detyruese dhe zbatimi i aktgjykimeve) të Konventës, për shkak të seriozitetit dhe natyrës strukturore të problemit të mbipopullimit dhe si pasojë kushteve joadekuate sanitare dhe të jetesës në hapësirat e paraburgimit në Poloni, Gjykata vendosi që masat e nevojshme legislative dhe administrative duhej të ndërmerreshin shpejt për të siguruar kushte të përshtatshme të paraburgimit, në veçanti për të burgosurit që kanë nevojë për kujdes të veçantë për shkak të gjendjes së tyre shëndetësore. Duke pasur parasysh rrethanat e veçanta të rastit dhe nevojën urgjente për t'i dhënë fund shkeljes së Nenit 3 të Konventës, Gjykata më tej vendosi që Polonia duhej të siguronte në datën më të shpejtë të mundshme transferimin e parashtruesit në një institucion të specializuar që është në gjendje t'i ofrojë atij trajtimin e nevojshëm psikiatrik dhe mbikëqyrjen e vazhdueshme mjekësore.

⁴ [Rekomandimi R\(98\)7](#) i Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës për Shtetet Anëtare në lidhje me aspektet etike dhe organizative të kujdesit shëndetësor në burg, dhe [Rekomandimi Rec\(2006\)2](#) i datës 11 janar 2006 për Rregullat Evropiane të Burgjeve.

Kaprykowski k. Polonisë

3 shkurt 2009

Aplikanti pretendoi në veçanti se, sa i përket epilepsisë së tij të rëndë dhe çrregullimeve të tjera neurologjike, trajtimi mjekësor dhe ndihma gjatë mbajtjes së tij në Qendrën e Paraburgimit në Poznań kishin qenë joadekuate.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues ose ndëshkimit) të Konventës, duke konstatuar se mbajtja e vazhdueshme e aplikantit pa trajtimin dhe ndihmën mjekësore adekuate kishin përbërë trajtim çnjerëzor dhe degradues. Ajo vuri në dukje *ndër të tjera* se mungesa e trajtimit adekuat mjekësor në Qendrën e Paraburgimit në Poznań, e cila e kishte vendosur në mënyrë efektive aplikantin në një pozitë varësie dhe inferioriteti në lidhje me të burgosurit e shëndetshëm në qelinë e tij, kishte minuar dinjitetin e tij dhe solli vështirësi veçanërisht të mprehta që kishin shkaktuar shqetësim dhe vuajtje përtej asaj që lidhet me heqjen e lirisë. Në këtë drejtim, Gjykata theksoi në veçanti mosmiratimin e saj ndaj stafit të paraburgimit të cilët konsideruan se detyra e tyre për të ofruar siguri dhe kujdes për të paraburgosurit më të rrezikuar mund të hiqet duke i bërë të burgosurit në qelitë e tyre përgjegjës për ofrimin e ndihmës së përditshme ose, nëse është e nevojshme, ndihmën e urgjencës.

Raffray Taddei k. Francës

21 dhjetor 2010

Pasi vuante nga një varg problemesh shëndetësore, përfshirë anoreksinë dhe sindromën Munchausen (një çrregullim psikiatrik i karakterizuar nga nevoja për të simuluar një sëmundje), parashtruesja ankohej për ndalimin e saj të vazhdueshëm dhe për dështimin për t'i siguruar asaj trajtimin e duhur për problemet e saj shëndetësore.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke gjetur në veçanti se dështimi i autoriteteve kombëtare për të marrë mjaftueshëm parasysh nevojën për kujdes të specializuar në një institucion të përshtatur, siç kërkohet nga gjendja shëndetësore e parashtrueses, e kombinuar me transferimet e saj, përkundër cenueshmërisë së saj të veçantë dhe pasigurisë së zgjatur pas kërkesave të saj për shtyrje të afatit, mund t'i shkaktonin shqetësime që tejkalonte nivelin e pashmangshëm të vuajtjeve të natyrshme në paraburgim.

M.S. k. Mbretërisë së Bashkuar (nr. 24527/08)

3 maj 2012

Parashtruesi, një i sëmurë mendor, ankohej në veçanti për mbajtjen e tij në paraburgim policor gjatë një periudhe vuajtjesh akute mendore, ndërsa ishte e qartë për të gjithë se ai kishte sëmundje të rëndë mendore dhe kërkonte trajtim spitalor si urgjent.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit degradues) të Konventës, duke gjetur në veçanti se ndonëse nuk kishte ndonjë neglizhencë të qëllimshme nga ana e policisë, ndalimi i zgjatur i parashtruesit pa trajtimin e duhur psikiatrik ia kishte cenuar dinjitetin njerëzor.

Claes k. Belgjikës

10 janar 2013

Ky rast kishte të bënte me burgosjen e një kryerësi të një vepre penale që ishte i sëmurë mendor, i cili ishte gjetur të mos ishte penalisht përgjegjës dhe mbahej në krahun psikiatrik të një burgu të zakonshëm, pa kujdesin e duhur mjekësor, për më shumë se pesëmbëdhjetë vjet.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke gjetur se autoritetet kombëtare nuk i kishin ofruar kujdesin e duhur parashtruesit dhe se si pasojë ai i ishte nënshtruar trajtimit degradues. Gjykata vërejti në veçanti se ndalimi i vazhdueshëm i parashtruesit në krahun psikiatrik pa kujdesin e duhur mjekësor dhe për një periudhë të konsiderueshme kohore, pa ndonjë perspektivë reale të ndryshimit, kishte përbërë vështirësi veçanërisht akute duke shkaktuar shqetësime që shkonin përtej vuajtjeve të lidhura në mënyrë të pashmangshme me paraburgimin.

Pavarësisht nga pengesat që mund të jenë krijuar nga sjellja e vetë parashtruesit, ato nuk e lironin shtetin nga detyrimet e tij në lidhje me të për shkak të pozitës së inferioritetit dhe pafuqisë tipike për pacientët e mbyllur në spitalet psikiatrike, e aq më keq për ata që mbahen në ambiente burgu.

Në këtë aktgjykim, Gjykata theksoi më tej se situata e parashtruesit buronte në të vërtetë nga një problem strukturor: nga njëra anë, mbështetja e ofruar për personat e ndaluar në krahët psikiatrik të burgut ishte e papërshtatshme dhe vendosja e tyre në ambiente jashtë burgut shpesh dëshmohej të ishte e pamundur, qoftë për shkak të mungesës së vendeve në spitalet psikiatrike ose për shkak se legjislativi përkatës nuk ua lejonte autoriteteve të shëndetit mendor të urdhëronin vendosjen e tyre në ambiente të jashtme.

Shih edhe: [Lankester k. Belgjikës](#), aktgjykimi i 9 janarit 2014.

Trajtimi i të burgosurve me varësi nga droga

McGlinchey dhe të tjerë k. Mbretërisë së Bashkuar

29 prill 2003

Ky rast kishte të bënte me përshtatshmërinë e kujdesit mjekësor të ofruar nga autoritetet e burgut për një të varur nga heroina që vuante simptoma tërheqjeje. I dënuar me katër muaj burgim për vjedhje në dhjetor 1998, ky i fundit, ndërsa ishte në burg, shfaqte simptoma të tërheqjes së heroinës, kishte të vjella të shpeshta dhe humbte peshë në mënyrë të konsiderueshme. Ajo u trajtua nga një mjek dhe, ndërsa gjendja e saj u përkeqësua pas një jave në burg, u pranua në spital, ku vdiq në janar 1999. Aplikantët, fëmijët dhe nëna e saj, u ankuan në veçanti se ajo kishte përjetuar trajtim çnjerëzor dhe degradues në burg para vdekjes së saj.

Gjykata arriti në përfundimin nga provat para saj, në veçanti të dhënat mjekësore, që pretendimet e aplikantëve se autoritetet e burgut nuk kishin siguruar që të afërmit të tyre të siguronin ilaçe për simptomat e tërheqjes së heroinës dhe e mbyllën atë në qeli si ndëshkim ishin të pamaterializuara. Sidoqoftë, në lidhje me ankesat se nuk kishin bërë mjaftueshëm, ose kishin bërë mjaft shpejt, për të trajtuar të afërmin e aplikantëve për simptomat e tërheqjes së heroinës, Gjykata konstatoi se, ndërsa dukej se gjendja e saj ishte monitoruar rregullisht nga 7 deri më 12 dhjetor 1998, ajo kishte vjellë vazhdimisht gjatë asaj periudhe dhe kishte humbur shumë peshë. Përkundër disa shenjave të përmirësimit të gjendjes së saj në ditët në vijim, Gjykata arriti në përfundimin nga provat para saj që deri më 14 dhjetor 1998 i afërmi i aplikantëve kishte humbur shumë peshë dhe ishte dehidruar. Përveç shkaktimit të shqetësimit dhe vuajtjes së saj, kjo kishte sjellë rreziqe shumë serioze për shëndetin e saj. Gjykata konstatoi se autoritetet e burgut nuk kishin arritur të përmbushin detyrën e tyre për t'i siguruar asaj kujdesin e duhur mjekësor, në **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës.

Marro dhe të tjerët k. Italisë

8 prill 2014 (vendim mbi pranueshmërinë)

Aplikantët ishin familjarët e një narkomani të arrestuar i cili vdiq në burg si rezultat i një mbidoze. Duke u mbështetur në Nenin 2 (e drejta për jetë) e Konventës, ata fajësuan autoritetet italiane për dështimin për të parandaluar të afërmin e tyre për të marrë substancat që çuan në vdekjen e tij.

Gjykata shpalli kërkesën **të papranueshme** si qartazi të pabazuar, duke konstatuar se fakti që i afërmi i aplikantëve, megjithëse ishte i burgosur në burg, kishte qenë në gjendje të mernte dhe të përdorte drogë nuk mund, në vetvete, ta bënte shtetin italian përgjegjës për vdekjen në fjalë. Gjykata filloi duke përsëritur se shtetet kishin një detyrim për të siguruar që shëndeti dhe mirëqenia e të burgosurve ishin siguruar në mënyrë adekuate. Rasti i aplikantëve kishte të bënte, më konkretisht, me detyrimin për t'i dhënë mbrojtje të përgjithshme një grupi të cenueshëm njerëzish, përkatësisht të varur nga droga. Gjykata gjithashtu theksoi, megjithatë, se nuk mund të konsideronte që thjeshtë fakti se një i burgosur kishte qenë në gjendje të mernte drogë përbënte shkelje nga shteti i atij detyrimi.

Në rastin aktual, ajo vuri në dukje, në veçanti, se aplikantët nuk kishin pretenduar që autoritetet ishin në dijeni të informacionit që mund t'i kishte bërë ata të besonin se i afërmi i tyre ishte në një pozitë veçanërisht të rrezikshme krahasuar me çdo të burgosur tjetër që vuante nga varësia e drogës. Për më tepër, asnjë dështim nuk mund të identifikohet nga ana e personelit të burgut. Në të vërtetë, ata kishin marrë masa të shumta (kontrolle, inspektim të parcelave, etj.) për të parandaluar futjen e drogave në burgje.

Wenner k. Gjermanisë

1 shtator 2016

Ky rast kishte të bënte me ankesën nga një i varur nga heroina për një kohë të gjatë se atij i ishte refuzuar terapia e zëvendësimit të drogës në burg.

Ndërsa në këtë rast Gjykata nuk duhej të vendoste nëse aplikanti me të vërtetë kishte nevojë për terapi të zëvendësimit të drogës, detyra e saj ishte të përcaktonte nëse autoritetet gjermane kishin vlerësuar në mënyrë adekuate gjendjen e tij shëndetësore dhe trajtimin e duhur. Në rastin e aplikantit, Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke arritur në përfundimin se autoritetet, megjithë detyrimin e tyre për këtë qëllim, kishin dështuar të shqyrtonin me ndihmën e këshillave të pavarura dhe të specializuara të mjekëve, kundrejt sfondit të një ndryshimi në trajtimin mjekësor të aplikantit, se cila terapi do të konsiderohej e përshtatshme.

Patsaki dhe të tjerët k. Greqisë

7 shkurt 2019

Ky rast kishte të bënte me vdekjen e një të varuri nga droga në burg. Aplikantët, tetë anëtarë të familjes së të ndjerit (gruaja, vajza, nëna, babai dhe katër vëllezërit e tij), u ankuan se shteti grek nuk kishte respektuar detyrimin e tij pozitiv për të mbrojtur jetën e të afërmit të tyre në burg.

Gjykata konsideroi se pjesa e kërkesës së paraqitur nga babai i të ndjerit dhe dy vëllezërit e tij ishte **e papranueshme** pasi ata nuk kishin bërë ankesë zyrtare (ata thjesht kishin ngritur një padi për dëmin kundër shtetit sipas një pjese të Ligjit Hyrës në Kodin Civil; Gjykata vlerësoi se ai veprim ishte i destinuar të dështonte dhe për këtë arsye ishte joefektiv). Në lidhje me bazueshmërinë e ankesës së ngritur nga pesë aplikantët e tjerë, Gjykata vendosi se kishte **shkelje** të aspektit procedural **të Nenit 2** (e drejta për jetë) të Konventës. Në lidhje me këtë, vendosi në veçanti që gjatësia e hetimit gjyqësor (katër vjet e tetë muaj) kishte shkelur kërkesat e kujdesit dhe shpejtësisë për një hetim efektiv. Ajo gjithashtu vendosi që autoritetet nuk kishin ekzaminuar nga afër rastin e të ndjerit dhe as kishin kryer një hetim efektiv për rrethanat e vdekjes. Së fundmi, Gjykata vendosi se nuk kishte pasur shkelje të Nenit 2 të Konventës nën aspektin e saj material, duke konstatuar se rrethanat e vdekjes nuk tregonin qartë për ndonjë përgjegjësi të shtetit.

Dieta ndërsa është në paraburgim

Moisejevs k. Letonisë

15 qershor 2006

I ndaluar në pritje të gjykimit, aplikanti pohoi në veçanti se ai kishte qenë nënshtruar një trajtimi çnjerëzor dhe poshtërues, duke iu refuzuar ushqimi në ditët kur ai u transportua nga burgu në gjykatën rajonale për të marrë pjesë në seancat e çështjes së tij penale.

Gjykata vendosi që kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës për shkak të dietës së pamjaftueshme të ofruar aplikantit gjatë mbajtjes së tij, duke konstatuar se vuajtja e përjetuar nga aplikanti kishte përbërë trajtim degradues. Qeveria Letoneze nuk e kishte mohuar pretendimin e ankuesit se ditët e seancave dëgjimore nuk i ishte dhënë një drekë normale dhe ishte kufizuar në një fetë bukë, një qepë dhe një copë peshk të pjekur në skarë ose një qofte.

Gjykata konsideroi se një vakt i tillë ishte qartësisht i pamjaftueshëm për të përmbushur nevojat funksionale të trupit, veçanërisht në funksion të faktit se pjesëmarrja e kërkuesit në seancat dëgjimore sipas përkufizimit i shkaktoi atij tension të shtuar psikologjik. Ai vuri në dukje në veçanti se, pas një ankese nga kërkuesi, ai dhe të pandehurit e tjerë kishin filluar të merrnin më shumë ushqim kur qëndronin në mjediset e gjykatës rajonale në fjalë; autoritetet kishin kuptuar kështu që vaktet që shpërndaheshin ishin të pamjaftueshme. Gjykata më tej vuri në dukje se Qeveria Letoneze nuk e kishte kundërshtuar pohimin e ankuesit se në një numër rastesh kur kthehej në burg në mbrëmje ai kishte marrë vetëm një bukë në vend të një darke të plotë. Duke qenë kështu, Gjykata arriti në përfundimin se, të paktën para fundit të vitit 2000, ankuesi kishte vuajtur rregullisht nga uria në ditët e seancave.

Ebedin Abi k. Turqisë

13 mars 2018

Aplikanti, i cili vuante nga diabeti i tipit 2 (nivele anormalisht të larta të glukozës në gjak) dhe nga sëmundja e arterieve koronare, u ankua për dietën e tij ndërsa ishte në paraburgim dhe, në veçanti, se nuk ishte pajisur me vakte në përputhje me dietën që mjekët kishin përshkruar për të, dhe i një përkeqësimi të shëndetit të tij si rezultat.

Gjykata vendosi se kishte pasur një **shkelja e Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke gjetur se autoritetet turke nuk kishin marrë masat e nevojshme për të mbrojtur shëndetin dhe mirëqenien e kërkuesit dhe kishin dështuar të siguronin që kushtet e tij të paraburgimit të ishin të përshtatshme dhe të respektonin dinjitetin e tij njerëzor. Në lidhje me përkeqësimin e pretenduar të shëndetit të kërkuesit si rezultat i paaftësisë së tij për të ndjekur dietën e përshkruar nga mjekët, Gjykata vuri në dukje se kërkuesi kishte përdorur të gjitha mjetet juridike në dispozicion në mënyrë që të paraqiste para autoriteteve kombëtare ankesat e tij në lidhje me papajtueshmëria e vakteve të shërbyera me dietën e tij dhe përkeqësimi i shëndetit të tij gjoja lidhet me marrjen e tij të ushqimit. Autoritetet kombëtare nuk kishin arritur t'i përgjigjeshin në mënyrë adekuate kërkesave të tij të përsëritura. Për më tepër, duke pasur parasysh faktin se personat në paraburgim nuk ishin në gjendje të merrnin trajtim mjekësor sa herë që e shihnin të arsyeshme dhe në një spital të zgjedhur prej tyre, Gjykata konsideroi që autoritetet vendase duhet të kishin rregulluar që një specialist të studionte menynë standarde të ofruar nga burgu dhe që aplikanti t'i nënshtrohet një kontrolli mjekësor në të njëjtën kohë në mënyrë specifike për ankesat e tij. Në të vërtetë, autoritetet nuk kishin kërkuar të përcaktonin nëse ushqimi që po i jepej kërkuesit ishte i përshtatshëm ose nëse mosrespektimi i dietës së përshkruar për të kishte ndikuar negativisht në shëndetin e tij.

Pirja e duhanit pasiv në paraburgim

Florea k. Rumanisë

14 shtator 2010

Në vitin 2002 u burgos aplikanti, i cili vuante nga hepatiti kronik dhe hipertensioni arterial. Për afërsisht nëntë muaj ai ndau një qeli me midis 110 dhe 120 të burgosur të tjerë, me vetëm 35 shtretër. Sipas aplikantit, 90% e shokëve të tij të qelisë ishin duhanpirës. Ankuesi u ankua në veçanti për mbipopullimin dhe kushtet e këqija të higjienës, duke përfshirë të qenit i ndaluar së bashku me duhanpirësit në qelinë e tij të burgut dhe në spitalin e burgut.

Gjykata vërejti në veçanti që kërkuesi kishte kaluar në paraburgim afërsisht tre vjet duke jetuar në kushte shumë të ngushta, me një sipërfaqe të hapësirës personale që binte nën standardin evropian. Sa i përket faktit që ai duhej të ndante një qeli dhe një repart spitali me të burgosurit që pinin duhan, nuk ekzistonte asnjë konsensus midis Shteteve anëtare të Këshillit të Evropës në lidhje me mbrojtjen nga pirja e duhanit pasiv në burgje. Fakti mbeti që ankuesi, ndryshe nga ankuesit në disa raste të tjera me të cilat Gjykata ishte marrë më parë⁵, kurrë nuk kishte një qeli individuale dhe duhej të toleronte pirjen e duhanit të shokëve të tij të qelisë edhe në infermierinë e burgut dhe spitalin e burgut, kundër këshillës së mjekut të tij

⁵. Shih në veçanti: **Aparicio Benito k. Spanjës**, vendimi mbi pranueshmërinë i 13 marsit 2006.

Sidoqoftë, një ligj në fuqi që nga qershori i vitit 2002 ndalon pirjen e duhanit në spitale dhe gjykatat vendase shpesh kishin vendosur që duhanpirësit dhe jo-duhanpirësit duhet të mbahen të ndarë. Ajo vijoi se kushtet e mbajtjes të cilave aplikanti i ishte nënshtruar kishin tejkaluar pragun e ashpërsisë të kërkuar nga **Neni 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) i Konventës, në **shkelje** të asaj dispozite.

Elefteriadis k. Rumanisë

25 janar 2011

Ankuesi, i cili vuan nga sëmundje kronike të mushkërive, aktualisht po vuan një dënim me burgim të përjetshëm. Midis shkurtit dhe nëntorit 2005 ai u vendos në një qeli me dy të burgosur që pinin duhan. Në dhomat e pritjes së gjykatave ku ai u thirr të paraqitej në disa raste midis 2005 dhe 2007, ai gjithashtu u mbajt së bashku me të burgosurit që pinin duhan. Aplikanti më tej pretendoi se i ishte nënshtruar tymit të duhanit të dorës së dytë kur transportohej midis burgut dhe gjykatave.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke vërejtur në veçanti se një shteti i kërkohet të marrë masa për të mbrojtur një të burgosur nga efektet e dëmshme të pirjes pasive të duhanit, kur, siç është rasti i aplikantit, ekzaminimet mjekësore dhe këshillat e mjekëve kanë treguar se kjo ishte e nevojshme për arsye shëndetësore. Në rastin në fjalë, u duk e mundur që të ndahej aplikanti nga të burgosurit që pinin duhan, duke pasur parasysh se kishte një qeli në burg që kishte vetëm jo-duhanpirës. Për më tepër, pas periudhës gjatë së cilës aplikanti ishte mbajtur në një qeli me duhanpirës, certifikatat mjekësore të lëshuara nga disa mjekë regjistruan një përkeqësim të gjendjes së tij të frymëmarrjes dhe shfaqjen e një sëmundje të mëtejshme, përkatësisht bronkitit obstruktiv kronik. Sa i përket faktit që ai ishte mbajtur në sallat e pritjes gjyqësore me të burgosurit që pinin duhan - madje duke supozuar se kishte qenë për periudha të shkurtra - kjo kishte qenë në kundërshtim me rekomandimet e mjekëve, të cilët e kishin këshilluar aplikantin të shmangte pirjen e duhanit ose ekspozimin ndaj tymit të duhanit. Fakti që aplikanti ishte vendosur përfundimisht në një qeli me një jo-duhanpirës, duket se ishte për shkak të ekzistencës së kapacitetit të mjaftueshëm në burgun në të cilin ai ishte ndaluar në atë kohë të caktuar, në vend të ndonjë kriteri objektiv në legjislacionin e brendshëm. duke siguruar që duhanpirësit dhe jo-duhanpirësit të mbahen të ndarë. Kështu, nuk kishte asgjë për të treguar që aplikanti do të vazhdonte të mbahej në kushte kaq të favorshme nëse burgu ku ai u mbajt aktualisht do të mbipopullohej në të ardhmen.

Monitorimi nga autoritetet e burgut i korrespondencës mjekësore të një të burgosuri

Szuluk k. Mbretërisë së Bashkuar

2 qershor 2009

Aplikanti pësoi një hemorragji në tru ndërsa ishte me kusht. Ai kishte dy operacione para se të dilte në burg për të vuajtur dënimin. Pas kësaj, atij iu kërkua të frekuentonte spitalin çdo gjashtë muaj për një kontroll specialist. Ai zbuloi se korrespondenca e tij me specialistin e neuro-radiologjisë që mbikëqyr trajtimin e tij në spital ishte monitoruar nga një oficer mjekësor i burgut. Ankesa e tij në gjykatat vendore u hedh poshtë. Duke u mbështetur në Nenin 8 (e drejta për të respektuar jetën private dhe familjare dhe korrespondencën) e Konventës, aplikanti u ankua se autoritetet e burgut kishin përgjuar dhe monitoruar korrespondencën e tij mjekësore.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të Nenit 8** (e drejta për respektimin e korrespondencës) të Konventës. Duke vërejtur se ishte e qartë dhe jo e kontestuar që kishte pasur një "ndërhyrje nga një autoritet publik" në ushtrimin e të drejtës së kërkuar për të respektuar korrespondencën e tij, që rregullohej nga ligji dhe kishte për qëllim parandalimin e krimit dhe mbrojtjen e të drejtat dhe liritë e të tjerëve, ajo gjeti megjithatë se, në rrethanat e çështjes, monitorimi i korrespondencës mjekësore të aplikantit nuk kishte vendosur një ekuilibër të drejtë me të drejtën e tij për të respektuar korrespondencën e tij.

Kontakti i medias:
Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08